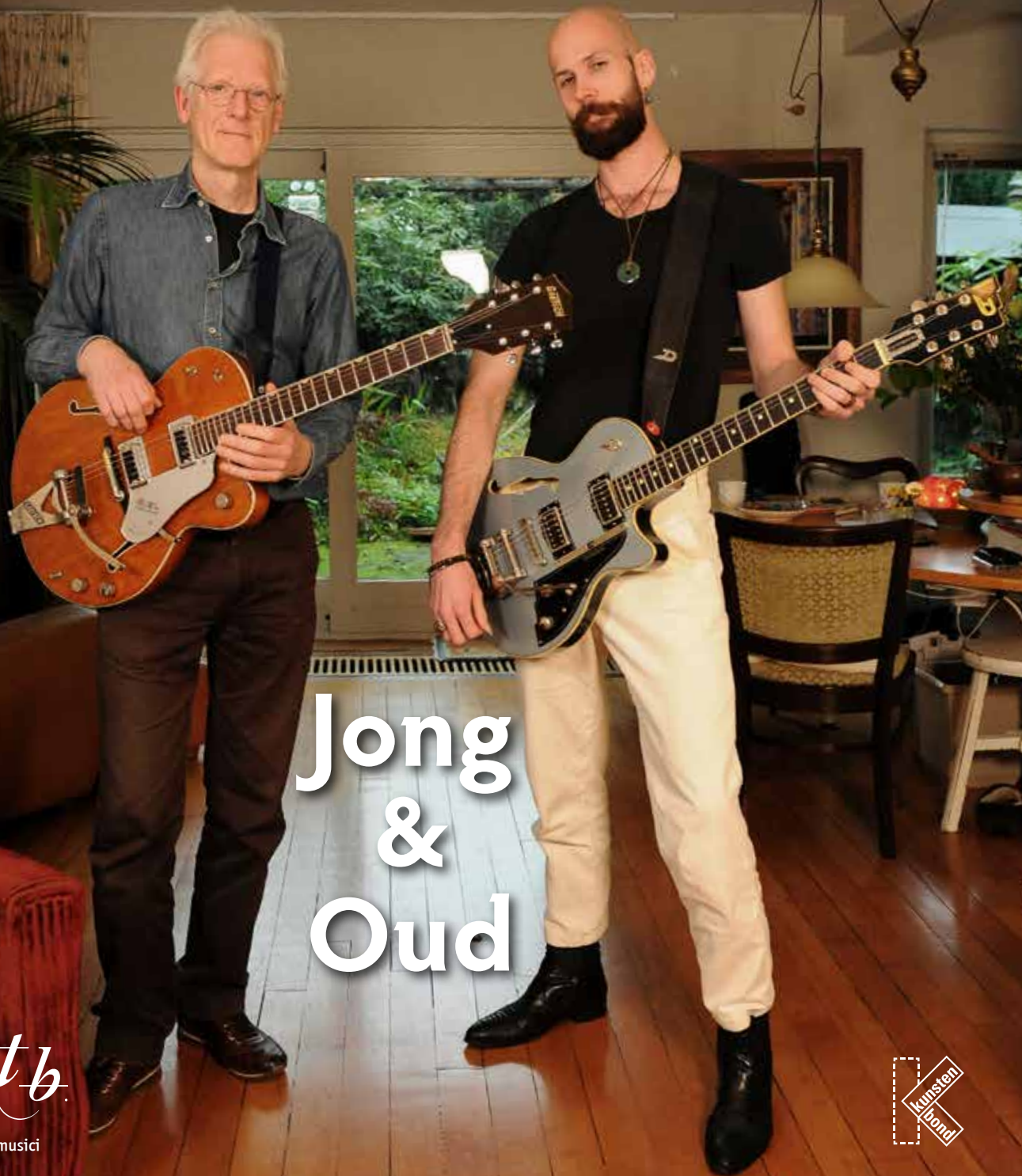

m muziekwereld

Jong
&
Oud

Ntb

vakbond voor musici

kunsten
bond

Jong en oud

Deze ‘jong en oud’ special van de *Muziekwereld*, in aanloop naar Oud en Nieuw, valt in onzekere tijden op de mat. We kijken terug en blikken vooruit, met een positieve blik naar de toekomst. Maar ook met enige zorg.

De verkiezingsuitslag dreunt bij velen nog na. Veel is daarbij nog onduidelijk, zeker als het gaat om de gevolgen voor het kunst-, cultuur- en mediabeleid. Kunst, cultuur of auteursrecht speelden nauwelijks een rol in de campagne, maar kijkend naar de verkiezingsprogramma’s van de grootste winnaars lijkt een simpele voortzetting van het huidige beleid niet te verwachten. Zoals in het historisch overzicht van cultuurbeleid in Nederland op p. 34 van deze *Muziekwereld* wordt gezegd: het cultuurbeleid in ons land is altijd op een dunne bodem gezaaid geweest. Vroeger en nu. Een ervaring die de generaties die in deze *Muziekwereld* aan het woord komen met elkaar delen. Het maakt de nabije toekomst extra onzeker.

Hoewel de verkiezingsprogramma’s de zorgen over een komend kabinet, vanuit het perspectief van onze sector, dus rechtvaardigen zijn er ook positieve kansen: veel partijen hebben bijvoorbeeld gepleit voor meer en structurele aandacht voor kunstonderwijs en veel partijen namen een eerlijke beloning voor de makers op in hun cultuurparagraaf. Het is mede aan ons om zelf het verschil te blijven maken en die kansen te pakken, maar ook om de politiek aan de gedane beloften te houden.

Deze *Muziekwereld* staan wij stil bij het verschil tussen

de generaties. Maar hoe groot de verschillen in attitude, carrière en ervaring ook zijn, het belang van samen lijkt de komende jaren duidelijker dan ooit. Alleen samen kunnen wij de ingezette wegen naar fair practice en fair pay vervolgen en kunnen wij werkelijke verbetering bereiken. Alleen door elkaar te steunen en opdrachtgevers en de overheid aan gemaakte collectieve afspraken te houden, ontstaat structureel een nieuwe werkelijkheid. En alleen door ons te verenigen komen wij tot die collectieve afspraken. Telkens met kleine stapjes, zoals de indexatie van de NPO-tarieven voor optredende musici bij de publieke omroep (zie Kort Nieuws) en de invoering van die tarieven na lang aandringen en lange lobby, een jaar geleden. Er blijft ook het komende jaar veel werk te verrichten, voor ons, voor Ntb/Kunstenbond als vakbond en voor VCTN als beroepsorganisatie, en voor onze leden zelf, want we zullen niets kunnen zonder de steun van onze achterban.

In principezaken, in onderhandelingen, in lobby. Wij hebben elkaar nodig, jong en oud, nu en in de toekomst.

Wij wensen iedereen goede dagen en een gelukkig en, boven alles, muzikaal nieuwjaar.

Een gelukkig en gezond 2024!

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Ntb/Kunstenbond en directeur VCTN

Redactioneel

Inhoud

- 5 **Wat speelt er?**
Kort nieuws
[interview met twee generaties sessiemuzikanten](#)
- 6 **‘Ik ben al blij als ik de koffer openmaak en dat ding er uithaal’**
[Column Will Maas](#)
- 13 **Excuses aan de jongeren**
[Vers Geperst](#)
- 14 **cd-recensies**
- 17 **VCTN-nieuws**
- 18 **Bouw mee met dé vakbond waar muziek in zit**
[Column Stan Rijven](#)
- 19 **Generatie nostalgia**
- 20 **Subsidie voor jong én oud?**
- [De BIM-pagina's](#)
- 22 **Cultureel erfgoed**

- ingezonden mededelingen -

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokineses = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie: Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk: tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

Muziekwereld nr. 4 – 2023

EHBO

- 24 **Beknopte verhandeling over de verschillende generaties muziekproductiemiddelen**
- 26 **Kunstenaar Theo Mackaay: ‘Ik had misschien wel iemand als Stephen Stills willen zijn’**
- 29 **De favoriete compositie van...**

[juridisch](#)

- 30 **Bubbling op het Zomercarnaval**
- 34 **Kunstbeleid in Nederland – toen en nu**

[Ntb-verzekeringen](#)

- 36 **In goede tijden en slechte tijden; blijf verzekerd!**

[Column Maurits Fondse](#)

- 37 **Zo opa, zo vader, zo zoon?**

[Onder de leden](#)

- 38 **Liesbeth Steffens**

colofon

***Muziekwereld* is het blad van de Ntb, de vakgroep Muziek van de Kunstenbond**

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

vakbond voor musici

Ntb/Kunstenbond is van maandag t/m donderdag bereikbaar van 10:00 - 13:00 uur of per e-mail via info@kunstenbond.nl

Voor juridische vragen kunt u dagelijks vanaf 13:00 uur bellen met de juridische helpdesk via 020-2108052 of e-mail via juridischadvies@kunstenbond.nl

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur) en Will Maas

Met medewerking van:

Maurits Fondse, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges, Michael Klier, Stan Rijven, Patrick Onderweegs, Karin Boelhauer, Anita Verheggen, Roy ter Haar, Peter Boertje en Fleurine Verloop

Illustraties

Robert Swart

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Werkendam

omslag: Minke Faber

Ntb/Kunstenbond

Bestuur
Will Maas (voorzitter),
Ellister van der Molen (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Rolf Delfos,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra,
David Cok

Bureau

Administratie en helpdesk

Secretariaat info@kunstenbond.nl

Juridische zaken/contracten juridischadvies@kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)

rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:

Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl

Karin Boelhauer karinboelhauer@kunstenbond.nl

pop:

Will Maas willmaas@kunstenbond.nl

Orkesten:

Karin Boelhauer karinboelhauer@kunstenbond.nl

Muziekdramatische kunst:

Pepijn ten Kate pepijntenkate@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Karin Boelhauer karinboelhauer@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhauer karinboelhauer@kunstenbond.nl

AL 35 JAAR HET INSTRUMENT VOOR wereld faam

“

Ik speelde al jaren veel op deze elegante contrabas. Fantastisch dat ik haar nu van het Nationaal Muziekinstrumenten Fonds in bruikleen heb. Sinds 2016 toeren *The English Lady* en ik samen de hele wereld over. — Uxía Martínez Botana

LEES ALLE JUBILEUMVERHALEN OP
MUZIEKINSTRUMENTENFONDS.NL/35JAAR

**AL 35 JAAR
HET INSTRUMENT
VOOR SUCCES**

kort nieuws

Wat speelt er?

Sena Muziekproductiefonds in 2024

Ook in 2024 kun je subsidie aanvragen bij het Sena Muziekproductiefonds. De deadlines voor de drie aanvraagrondes in 2024 zijn: 10 maart, 23 juni en 10 november. Alleen professionele musici kunnen een aanvraag doen bij het fonds. Het fonds biedt musici de kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiekosten van geluidsopnamen te financieren. Tweederde van dit bedrag is een subsidie en één derde een renteloze lening. Aanvragers

moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished product te komen. De subsidievoorwaarden staan op de website van Sena. Je kunt er een digitaal aanvraagformulier downloaden en invullen. Voor meer info: www.sena.nl. Let op: Ntb/Kunstenbond-leden kunnen hun cd/muziekproductie laten recenseren in dit magazine. Stuur je cd/muziekproductie en bio naar de Ntb/Kunstenbond, t.a.v. Ellen van

Dijk, Oostenburgervoorstraat 152, 1018 MR Amsterdam (ellenvandijk@kunstenbond.nl). Mail info over je muziekproductie naar Rolf Delfos via: lordsoffe@gmail.com voor het radioprogramma Dutch Jazz op Sublime FM. Je kunt je muziekproductie ook aanmelden via het formulier op de website van Dutch Performers House: www.dutchperformershouse.nl Releases van Cd's/Muziekproducties die met steun van het fonds tot stand zijn gekomen worden besproken op deze website en op de Facebookpagina van het productiehuis.

Evaluatie tariefafspraken bij de NPO

De NPO-regeling om artiesten te vergoeden voor optredens op radio en tv is een jaar geleden gestart, het werd dus tijd voor een officiële evaluatie van deze regeling. Uit het gesprek tussen de betreffende partijen (NPO, BAM! Popauteurs en Ntb/Kunstenbond) is gebleken dat de regeling behoorlijk goed werkt en vrijwel alle omroepen en programma's zich aan de regeling houden. Een zorg die is besproken vanuit de Kunstenbond en BAM! is daarbij het wegvallen van speelplekken voor nieuw talent als mogelijk gevolg van de regeling. Om hiervan een duidelijker beeld te krijgen wordt gekeken naar een manier om dit te meten.

Het goede nieuws is verder dat de regeling vanaf nu geïndexeerd zal worden, waarbij de NPO-indexatie wordt gevolgd (concreet: die volgt de CPI, en betreft op dit moment 3,1% waardoor het bedrag per 1 januari 2024 verhoogd zal worden naar €257,75 incl. BTW). De vraag aan jullie, onze leden, blijft om aan ons door te blijven geven als je merkt dat de regeling niet goed werkt. Daarnaast horen wij ook graag wanneer je merkt dat speelplekken bij bepaalde programma's lijken te verdwijnen.

IM Jan van Dam

Op 22 september jongstleden overleed Jan van Dam op 75-jarige leeftijd. Van Dam was een groot jazzliefhebber en samen met zijn vrouw Aline initiatiefnemer en drijvende kracht achter het festival Jazz by Duurstede. De correcte administratieve afhandeling van dat festival, waar jazzmusici tot hun aangename verrassing een heuse jaaropgave ontvingen, bracht Aline en Jan op het idee om in 1993 Van Dam Service op te richten. Het verloningsbureau stond goed bekend in de jazzwereld. Zo goed dat de Ntb en Kunstenbond een samenwerking aangingen met Van Dam Service die tot op de dag van vandaag voortduurt. Inmiddels is Van Dam Service omgedoopt tot Artiestenverloningen.nl en uitgegroeid tot een echt familiebedrijf. Jan van Dam was de IT-man op de achtergrond die met zijn grote expertise eigen software voor het bedrijf ontwierp en onderhield. Een rustige aimabele man met oog en oor voor de adminis-

tratieve noden van de musici. Wij wensen de nabestaanden sterkte met het verwerken van dit grote verlies.

Twee generaties sessiemuzikanten

‘Ik ben al blij als ik de koffer openmaak en dat ding er uithaal’

tekst: Jimmy Tigges
fotografie: Minke Faber

Vroeger, toen er nog geen Spotify of YouTube bestond. Even thuis iets opnemen of jezelf presenteren via de sociale media was er niet bij. Alles was anders en toch veel hetzelfde. Een gesprek met Peter Tiehuis (67) en Kees Duijts (27), over hun drijfveren, de verschillen en de overeenkomsten.

Vijf jaar was Peter Tiehuis, toen hij The Shadows op de radio hoorde. De gitaar van Hank B. Marvin, magie was dat. In een etalage lag diens rode Fender Strat, in mini-formaat. ‘Met mijn neus tegen het raam dacht ik: die is van mij.’ Hij kreeg ’m niet, dus speelde hij thuis maar liedjes op de kop van een oude, gatenloze blokfluit.

Zijn eerste klassieke gitaarles kreeg hij later op de muziekschool. In de kerk speelde hij voor het eerst met anderen, op een elektrische gitaar die hij voor 85 gulden had gekocht van een neefje.

‘We hadden geen pick-up, maar mijn moeder liep de hele dag met de radio mee te zingen, dat was mijn ‘school’. Arbeidsvitaminen: daar zat echt van alles in. The Shadows, Bill Haley, later ook Beatles, Stones, Santana en de vroege Fleetwood Mac met Peter Green.’

Toen hij Jan Akkerman zag spelen wist hij het zeker: ik word gitarist! Op het Twents Conservatorium liep hij verkrampd de les van Rob Koenders binnen. ‘Met zo’n voetenbankje, klassiek was best zwaar werk. Rob zei: “Doe dat bankje maar weg, gebruik een blok schuimrubber.” Die mooie steuntjes van nu had je toen niet. Hij leerde mij ontspannen te spelen, daar had ik veel profijt van.’

Eind jaren zeventig doorliep hij de jazzopleiding – een nieuw fenomeen destijds – op het Koninklijk Conservatorium Den Haag. ‘Ik kwam precies op het goede moment. Mijn leraar Peter Nieuwerf stopte met studiowerk, ik kon zijn klussen overne-

men. À vue spelen had ik een beetje geleerd bij het orkest van Freddy Golden, de Twentse James Last. Ik woonde nog in Almelo, had een goeie auto. Dat kwam ook door mijn werk bij Freddy. Sommigen zeiden: Hè, je gaat toch niet bij Freddy Golden spelen? Voor mij was dat gewoon een school.’

Door zijn studiowerk belandde Tiehuis in het kwartet van pianist Rob Franken, waarna hij weer werd gevraagd voor The Skymasters. ‘Ik kwam net kijken in die jazz, stond ik in één keer naast Toots Thielemans en Freddie Hubbard en Dizzie Gillespie. Ik vond het geweldig.’

Leerde je ook om jezelf te verkopen?

Tiehuis: ‘Nee, dat is later pas opgepakt door opleidingen als de Rockacademie. Niemand was daar goed in, toch heeft het mij nooit in de weg gezeten. Tot nu dan, want onze cd met T5 verkoopt niet zo best. We spelen heel weinig. Dat is toch wel iets dat je zelf moet opzetten.’

De huidige generatie ontkomt daar niet aan, weet zijn jongere collega Kees Duijts: ‘Je moet het kunnen. Als niemand überhaupt weet dat je speelt, wordt niets in gang gezet. Maar jouw verhaal over mensen die je ontmoet en jou vragen, dat gebeurt gelukkig nog steeds.’

Tiehuis: ‘Ik was altijd druk. Rond 1993 werd ik gevraagd voor een tour in Duitsland, met Konstantin Wecker. Negentig concerten, goed betaald. Driekwart jaar was ik weg. Voor mijn vele klussen hier had ik vervangers

geregeld. Toen ik terugkwam werd ik niet meer gebeld. Dan ben je uit beeld, zo werkt dat.’

Gelukkig kwam hij Jan Oosthof tegen, de leadtrompettist van het Metropole Orkest die hij nog kende van Freddy Golden. ‘Hij zei: je kan volgende week bij ons beginnen. Ze konden geen geschikte nieuwe gitarist vinden. Toen ik jaren eerder werd gevraagd wilde ik mijn vrijheid niet opgeven. Intussen bleek het orkest flink verjongd. Ik dacht: ik ga het een jaar proberen. Ik ben er nooit meer weggegaan.’

Wat waren jouw drijfveren, Kees?

Duijts: ‘Ik ben vanuit dezelfde intrinsieke motivatie begonnen. Ik hoorde John Frusciante van de Chili Peppers en dacht: wat is dit? En bij Clapton: dat wil ik ook! Zo ben ik rond mijn dertiende serieus op klassieke gitaar begonnen. Die heb ik vrij snel ingeleverd voor een elektrische, want ik wilde die Peppers-dingen spelen en Clapton. Ik vond alles prachtig, als een spons zoog ik alles op. Zeker dankzij mijn ouders, hun platenkast ging van Latijns-Amerikaans naar Stevie Wonder en Dire Straits, echt van alles. Op de Rockacademie nam ik bijna alle aangeboden sessiewerk aan. Na een tijdje ging ik dat kaderen, want: “Top dat je zo veelzijdig wil zijn, maar wat is nou jouw expertise?” Ik zat vooral in de americanahoek, het begeleiden van Nederlandse artiesten en wereldmuziek. Ik speel ook saz, sitar en pedal steel. Nu bestaat mijn sessiewerk voor de helft uit dat soort

'Ik hoorde voor het eerst John Frusciante van de Red Hot Chili Peppers spelen en dacht: wat is dit?'

optredens. Dat komt door elkaar te vragen, elkaar dingen te gunnen. Je hebt elkaar echt nodig.'

Wat leerde je behalve instrument-beheersing nog meer op de Rockacademie?

Duijts: 'Lex van Wel gaf lessen Muziek en Financiën. Hoe houd je een boekhouding bij, welke kosten mag je aftrekken, wat mag je afschrijven? Ook dingen als je Sena-regeling. Lex zei: leuk dat je talent hebt, maar kun je het ook te gelde maken? Ik zit erg vaak op mijn telefoon, maar zo kom je wel aan klussen en kan ik mijzelf presenteren. Op Instagram en Facebook staan overzichten van waar en met wie ik speel. Dan weten mensen wat ze aan je hebben.'

Als je dat hoort, had jij dan ook graag nu willen opgroeien, Peter?

Tiehuis: 'Nee, eigenlijk zou ik nog vroeger geboren willen zijn. Ik ben meer van het analoge. Ik snap wat Kees bedoelt, maar ik zit niet op Instagram. Ik ben nooit bang geweest zonder werk te zitten, het is altijd op mij afgekomen.'

Duijts: 'Het is een oneerlijk iets, want je ontkomt er niet aan.'

Tiehuis: 'Het is voor mij totaal nieuw. Het was wel handig geweest als ik vroeger die lessen had gekregen over financiën en hoe jezelf te verkopen. Dat leerden wij door schade en schande. Ik had wel een goede accountant.'

Duijts: 'Dat is het verschil tussen afhankelijkheid en zelfstandigheid.'

Wij krijgen het min of meer voorgeschoteld, maar jullie leerden het echt met vallen en opstaan.'

Hoe waren de betalingen destijds, werd je cash uitbetaald, Peter?

Tiehuis: 'In het buitenland wel, in Nederland niet. Het Metropole werkte met contracten per optreden of per project. Dan had je vier repetities en een concert. Of vier of vijf opnamedagen. Je kon je eigen prijs bepalen. Tenminste, dat deed ik.'

Directeur Paul Dankmeyer van North Sea Jazz vroeg mij of ik op zijn festival met George Duke wilde spelen. Dat lijkt heel vet: wauw, George Duke, dan kan ik veel geld vragen! Zijn manager Herb Cohen belde mij. Ik vroeg geloof ik een flink bedrag, maar hij zei "No, man, we wouldn't play if that would be the fee". Ik zei: geef me dan hetzelfde als die andere muzikanten. Kreeg ik de helft. Vet om met zo iemand te spelen, maar wat je allemaal moet doen voor dat bedrag...'

Duijts: 'Parkeerkosten, brandstofvergoeding, die zet ik allemaal op mijn factuur. Hoe was dat bij jou?'

Tiehuis: 'Bij ons zat dat meestal in het contract, uitkoop heet dat.'

Maken jullie gebruik van subsidies?

Duijts: 'Een vriendin vroeg bij het Fonds Podiumkunsten met succes subsidie aan voor een plaatopname. Daar heb ik als sessiemuzikant indirect wat mee verdiend, dus daar heb ik wel profijt van gehad.'

Tiehuis: 'Een ex-leerling van mij zat op Aruba, daar was een festival. Hij vroeg of ik daar wilde spelen, moest ik wel subsidie aanvragen bij het FPK. Wat een gedoe! Ik was anderhalve week bezig geweest met mijn portfolio, alles goed ingevuld,

de subsidie werd toegewezen. Toen bleek dat de organisatie ook subsidie moest aanvragen. En die had een fout gemaakt, dus dat hele festival ging niet door.’

Had je een arbeidsongeschiktheids-verzekering?

Tiehuis: ‘Niet te betalen. En dan krijg je een ton of zo? Mijn leven is naar de kloten wanneer ik niet kan spelen, wat heb ik dan aan dat geld? Dan gebeuren er sowieso andere dingen,

denk ik. Ik heb nooit in termen van geld gedacht. Het werkt bij mij anders. Misschien dom, maar die overweging heb ik nooit gehad.’

Tegenwoordig kun je opnemen in je eigen huisstudio. Zijn jullie daar blij mee?

Duijts: ‘De remote recording set-ups, die we allemaal thuis hebben. Met een laptop en een interface kun je al erg veel.’

Tiehuis: ‘Vanaf de jaren negentig

‘Mijn leven is naar de kloten wanneer ik niet kan spelen, wat heb ik dan aan dat geld?’

ging alles de computer in. Dat was vet, maar ik heb heimwee naar de tijd dat we met een band in de studio zaten. Dan gebeurt er iets anders dan als je apart je partijen inspeelt. Nu speelt iedereen in op de click. Die *feel* is heel anders.’

Duijts: ‘Thuis opnemen is praktisch, maar je mist de charme en de waarde van elkaar zien in een ruimte. Muziek is contact maken, verbinden, met elkaar praten. Ik kan alleen maar herkennen wat Peter zegt. Je wordt je ook bewuster van je kwaliteiten doordat je met andere muzikanten in aanraking komt.’

De contacten hebben Tiehuis veel gebracht: ‘Ik ben totaal veranderd door mijn werk. Vroeger was ik solitair. Ik was stotteraar, dus heel stil. Nu is dat allemaal weg.’

Hoe kijken jullie tegen ontwikkelingen als digitale audiobewerking en AI aan?

Duijts: ‘Als je in DAW een drumtrack op de grid zet, haal je wel al het leven eruit. Je kunt zelfs alle onderdelen van een drumstel apart invoeren en dan wordt de muziek vanzelf ingespeeld. Dat klinkt soms wel weer supervet. AI heeft iets engs, want wat gaat dat betekenen voor jou als muzikant?’

Tiehuis: ‘De opkomst van synthesizers en samplers kostte muzikanten al veel werk. Strijkers uit een computer, ik denk wel eens: wat moet je nou willen? “Robots kunnen ooit al ons werk doen.” Ja, en wij dan? “Ja, dan kan je lekker wat anders gaan doen.” Maar soms vind ik werk leuk. Wat AI gaat brengen is een groot vraagteken.’

Duijts: ‘Het ontwikkelt zich zo snel,

met een stukje stem van iemand kan je volledig nieuwe nummers maken. Betekent dat dat wij muzikanten niks meer kunnen?’

Wat zijn jullie ervaringen als docent?

Duijts: ‘Ik geef les omdat ik iets wil meegeven, inspireren. Geldt dat voor jou ook, Peter?’

Tiehuis: ‘Als ik speel is mensen raken voor mij het belangrijkste. Op het jazzconservatorium in Hilversum vonden leerlingen mijn lessen te gek, maar zelf vond ik dat ik het niet kon overbrengen. De goede leerlingen hoef je niks te zeggen, de mindere hebben geen idee. Als muzikant moet je je eigen vragen kunnen creëren: hoe zit dat en dat? Je moet er echt voor gaan zitten, dingen uitdokteren en goed luisteren. Hoe zit een toonladder in elkaar? Of een goeie lick? Ontdekken dat je door een bepaald principe anders toe te passen iets kan creëren.’

Duijts: ‘Nieuwsgierigheid is belangrijk. De vragen moeten uit hun eigen noodzaak komen: ik heb iets gehoord en ik weet niet hoe ik het moet noemen, waar het vandaan komt. Moet ik het nabootsen of zelf iets bedenken? Dat is meteen je signatuur. Je eigen stem, je eigen handtekening. Laat tien gitaristen één noot *benden* op een snaar en ze klinken allemaal anders.’

Tiehuis: ‘Bij sommigen denk ik: waarom zit je op het conservatorium? In ons geval is het nooit aan de orde geweest om iets anders te gaan doen.’

Duijts: ‘Wat zou je mij willen meegeven aan advies?’

Tiehuis: ‘Volgens mij ben jij op de goede weg. Je leert van alles, of het nou tango is of iets anders. Je voor geen enkel genre schamen, ik ben ermee opgegroeid en ik ben al blij als ik de koffer openmaak, dat ding eruithaal. Die handeling zelf vind ik al mooi. Sound maken, wat is het voor muziek? Kijken wat je nodig hebt. Te

gek, om je te laten inspireren door al die verschillende dingen. Jij gaat daarin nog verder dan ik. Ga door, zou ik zeggen.’

Zelf gaat pensionado Tiehuis ook

onverdroten door, zij het op een iets lager pitje. ‘Bevriende muzikanten hebben tot hun einde doorgespeeld. Ack van Rooyen was zelfs 91. Ik hoop het ook zo lang vol te houden.’

CV Kees Duijts (Tiel, 1996) sessiemuzikant, docent, bandcoach, songwriter (juni 2016-heden)

Ervaring

- Snarenbespeler (gitaar, lap/pedal steel, mandoline etc.) en backing vocalist bij NICCI NOVA, Mick Stender, Hemelwaters, Melanie Ryan, Deborah Parlor en PXRPLE JAZZ
- Stijlen: americana, wereldmuziek, experimenteel en ‘een beetje blues’
- Gitarist bij De Heeren van Aemstel Band (juni 2022-heden)
- Invalgitarist bij A-Fever (the ultimate Abba Tribute)
- Invalgitarist bij Pieternel (september 2023-heden)
- Invaldocent gitaarvaardigheid Rockacademie (januari 2023-heden)
- Docent Gitaar bij Muziekles Den Bosch (2021-heden) + ZINDER Educatie (2019-heden)

Opleiding

- Bachelor of Music, gitaar/sessiemuzikant, Fontys Academy voor de Kunsten / Rockacademie (2018-2022)
- Master of Music, Rockacademie (2022-2024)

CV Peter Tiehuis (Almelo, 1956) gitarist/sessiemuzikant, docent

Carrière

- Speelde bij The Skymasters, Peter Herbolzheimers Rhythm Combination and Brass, Batida, Till Brönner's ‘Ballad Joint’, The Wolfgang Haffner Band, The Chris Hinze Combination
- Vast lid Metropole Orkest (1996-2023), sinds 2023 als remplaçant
- Werkte samen met (Nederland) Trijntje Oosterhuis, Lee Towers, Ilse DeLange, Rob de Nijs, Hans Vermeulen, Humphrey Campbell e.v.a.
- (Internationaal) Toots Thielemans, Benny Goodman, Dizzy Gillespie, Freddie Hubbard, Stan Getz, Tania Maria, Al Jarreau, Tina Turner, Chaka Khan, Elvis Costello, Gino Vannelli, The Brecker Brothers, Pat Metheny, Randy Crawford, George Duke, John Scofield, Herbie Hancock, Steve Vai, Lizz Wright, Gregory Porter e.v.a.
- Docent conservatorium van Hilversum (1985-1995)
- Gastdocent Conservatorium van Amsterdam (2010-heden)
- cd Shaman Dance (2007) met trio 3HandsClapping, intieme kamermuziek.
- Power-impro-trio Frapear. Geïmproviseerde concerten op basis van elektronica, effecten en soundscapes (2008-heden)
- Album Standing Up Together (2012). Met Ack van Rooyen (bugel) en de New Yorkse dichter/schrijver Edward Field.
- cd Heart In Mind van kwintet T5, eigen composities (2021)
- Speelt regelmatig als sideman met o.a. Paul Berner Band, de Toon Roos Groep, de Fay Claassen Band.

Opleiding

- Klassieke gitaar, Twents Conservatorium Enschede (1974-1979)
- Studie jazz, Koninklijk Conservatorium Den Haag (1979-1981)

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuizen.nl

WAT WILL MAAS?

Excuses aan de jongeren

Een jaar of drie geleden hebben wij ons woonhuis laten verbouwen. Een nieuwe keuken. Een uitbouw. Muziekkamertje gerealiseerd. Tuintje opgeknapt. Mooi geworden. Het kostte een paar centen maar dan heb je ook wat.

We hebben dat uiteraard ook financieel goed aangepakt en een adviseur in de arm genomen. Overigens hoeft je die adviseurs niets uit te leggen over fair pay, zij zorgen extreem goed voor zichzelf, maak je over hen maar geen zorgen! Met het oversluiten van onze eerdere hypotheek en vanwege de zeer gunstige rentestand van toen kan ik met tevredenheid maar ook wel enige schaamte zeggen dat wij, rekening houdend met de hypotheekrente-aftrek-subsidie, ongeveer hetzelfde kwijt zijn aan woonlasten als de gemiddelde conservatoriumstudent die op kamers woont. Echt waar? Ja, echt waar!

Veel generatiegenoten zullen dat herkennen. Op verjaardagsfeestjes en in de kleedkamers van poppodia, theaters en concertzalen is het een veelbesproken onderwerp, net als de wooncrisis waar ons land zich al enige jaren in bevindt. Mijn kinderen zouden bijvoorbeeld best op zichzelf willen wonen, maar als er al iets te vinden is, dan is het belachelijk klein of slecht onderhouden en is de prijs torenhoog.

Het is mijn generatie niet aan komen vliegen natuurlijk, wij hebben er hard voor gewerkt. De ING en de SNS-bank wilden 25 jaar geleden niet eens met ons praten over een hypotheek, puur vanwege mijn beroep. We hebben moeten lullen als meneer en mevrouw Brugman. Ik keek destijds ook met jaloerse blikken naar de generatie die ons voorging. Zij konden immers een beroep doen op subsidieregelingen bij de aankoop van een nieuwe

woning. Echt waar? Ja, echt waar! Premie A-, B-, C- en D-woningen. Het systeem werd in 1988 afgeschaft.

Om de ouderen en zwakkeren te beschermen moesten de jongeren een jaar of twee van de potentieel leukste tijd van hun leven achter de geraniums zitten. Elkaar opzoeken zat er niet in, ja hoogstens online. En diezelfde pechgeneratie die vanwege de prestatiebeurs geld heeft moeten lenen om te kunnen studeren kan nu een compensatie aanvragen van maximaal €1436,00. Vergeleken met de daadwerkelijk opgelopen financiële schade een aalmoes, en dan zouden we eigenlijk de psychische en sociale schade van het leenstelsel daar nog bij op moeten tellen. Daarentegen zijn babyboomers (geboren tussen 1945 en 1955) gemiddeld de meest welvarende bevolkingsgroep ooit.

Ik weet niet hoe jullie het ervaren, maar ik ervaar zelf dat Nederland de laatste tijd steeds meer aan het polariseren is. De voorbeelden die ik boven heb genoemd zorgen er met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid voor dat dat voorlopig niet minder gaat worden. Terwijl we het samen juist zo leuk kunnen hebben. Zo weet ik nog goed dat ik in het begin van mijn carrière als muzikant altijd de jongste was in het bandje en heel veel heb geleerd van al mijn oudere bandgenoten. En nu is het andersom: nu ben ik vaak de oudste en mag ik heel veel leren van al die jongere bandgenoten.

Toch wil ik wel graag even mijn excuses aanbieden aan de jongeren. En nu ophouden met zielig doen, kom met je luie reet van die bank af en ga nou eindelijk eens aan het werk!

Will Maas is muzikant, componist, docent en voorzitter van Kunstenbonds vakgroep Muziek/Ntb en VCTN

Vers geperst

Labryénco **Morir y nacer**

Music & Words

Morir y nacer (Sterven en geboren worden) heet het nieuwe album van Labryénco, een bijzonder flamingogezelschap onder bezielende leiding van gitarist Alain Labrie.

Labryénco zet gelukkig niet de dood maar het leven centraal. Het spelplezier spat ervan af bij Labrie en zijn band, met als gast de beroemde Jorge Pardo op fluit. Jorge zat bij de groep rond Paco de Lucia, met wie Alain Labrie soms zelfs wordt vergeleken.

Morir y nacer is flamenco met pop- en jazzinvloeden, met als gevolg dat Labryénco inmiddels een grote groep luisteraars aanspreekt. En bezoekers. De band speelt in de komende periode ook in verschillende theaters. Op hun eigen website daarover meer. Op YouTube is een mooie impressie terug te vinden van hun optreden tijdens een van de Top 2000 á Go-Go-uitzendingen in december 2014. (P.B.)

www.musicwords.nl

Frank Blueka **Paris Midnight**

BMP-music

Tuurlijk, covid was een drama voor artiesten. Niet meer dát kunnen doen wat je roeping is en waar je energie uit put. Toch wordt langzaam duidelijk dat deze gedwongen retraite ook heel veel moois heeft opgeleverd. Je ei niet kwijt kunnen levert blijkbaar ook een ei op. Zo ook bij Frank Blueka. Hij vond inspiratie tot het schrijven en opnemen van het karakteristieke album **Paris Midnight**, waarin je de echo hoort van vele grote (rock) ballads van weleer, zonder dat dit als nadoen of kopiëren klinkt of voelt. Blueka is eigen. Ook een enkele cover op het album, zoals *Your Song*, krijgt een heel nieuwe lading. Bijna zodanig, dat het lijkt of het ooit het origineel is geweest. **Paris Midnight**, lekkere songs die nog niet bestonden en je toch al vaker gehoord denkt te hebben. (R.H.)

www.frankblueka.com

François-Xavier Sergent **Enchanté!**

Eigen beheer

François-Xavier Sergent stelt zich muzikaal voor door middel van de cd **Enchanté!** Een muzikale business card zoals hij het noemt. De van oorsprong Franse zanger heeft zorgvuldig een team samengesteld om mee te werken aan dit project. Waaronder Katja HyunJung Ji (piano), Owen Hart Jr. (drums), Yussif Barakat (contrabass) en Boris Bendikov (trompet en flugel).

Voor de opnames wilde hij graag de hele band in één ruimte hebben om de connectie tijdens het spelen met elkaar te versterken en de tracks in hele takes opnemen. **Enchanté!** is een meertalig jazzalbum met classic jazz-standards als *Autumn leaves*, *Straighten up and Fly Right* en *Corcovado*, maar ook een gedragen *Ne me quitte pas*. In de arrangementen is er veel ruimte voor de band. Zo wordt het thema van *What are we doing the rest of your live* eerst gespeeld door trompet en eindigt de Russische traditional Ochi Chornyye met een vrije expressieve drumsolo van Owen Hart Jr. In *Corcovado* wordt François vocaal bijgestaan door zangeres Paulina van Bergem. Voor de zanger is dit album een momentopname van zijn muzikale kunnen. (P.O.)

Faber & De Jong **Geluksvogels**

Uitgegeven door faberende-jong.nl

Dat Casper de Jong ook werkzaam is bij Natuurmonumenten wekt helemaal geen verbazing meer als je naar zijn teksten luistert. Casper is namelijk een geduldig en beschrijvend verteller, zoals je mag verwachten van medewerkers bij deze mooie natuurminnende organisatie. Beeldend en boeiend vertelt hij ook in muzikale zin. Ondersteund door soms verstild, soms virtuoos uitbundig gitaarspel van Steven Faber wordt de EP **Geluksvogels** een interessante, vreemde muzikale (geluks)vogel tussen alle andere releases van de afgelopen periode. De zeven nummers zijn een weergave van hun meest recente theaterprogramma, maar komen als alleen poëtische luisterliedjes misschien zelfs nog beter tot hun recht. Verstild, en zoals ik al schreef, soms ook uitbundig als onvervalste dampende blues uit de zuidelijke Verenigde Staten van Amerika. De muzikale begeleiding van Steven wordt op het podium verder versterkt door Jerry Hoekman op mandoline, door Mario Meijer op bas en met Mark Eeftens op begeleidende drums. Ik kende deze geluksvogels nog niet, maar wil nu wel meer van ze horen. En toch ook wel zien. (P.B.)

The Fours **Sweet & Sour**

Eigen beheer

The Fours zijn vier musici die spelen in het New Cool Collective, met de Ronald Snijders Band, of lesgeven aan het conservatorium. Voor hun debuutalbum **Sweet & Sour** speelt Danny van Kessel piano in het openingsnummer. Bovendien hebben ze de uitstekende Engelse saxofonist/fluitist Finn Peters uitgenodigd. Hij verrijkt bijna alle nummers met energieke soli op tenorsax en fluit. Vooral zijn fluitspel op *Frevo Patis*, en op het extra lange *El fututo* (futuro?), is fantasierijk tot subliem. Zijn compositie *91 ships* is een fluwelen jazznummer. De overige composities zijn van bassist Leslie López, die meeslepend soleert op *Rebe Mol*. Hij is geboren in Puerto Rico en de Latin-ritmes van chachacha, rumba en frevo (een Braziliaanse dans) swingen overtuigend dankzij de pep van percussionist Tycho Burgerhoff en de Braziliaanse ritmiek van drummer Olaf Keus. Gitarist Jeen Rabs heeft ook aan een drietal composities bijgedragen. De inleiding van zijn *Belated Witches* is sfeervol en staat in mooi contrast met de rest van dit album met zijn funky muziek. Op *Aire* wordt zelfs gezongen! (M.K.) <https://sites.google.com/view/thefoursamsterdam/home>

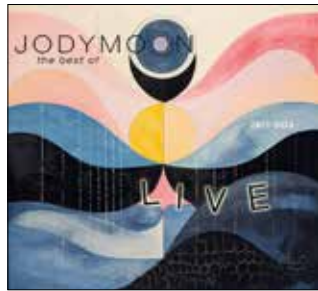

Rogier de Nijs **Soundtrack of the plastic Age**

2023 RWA

Music

Drummer, componist en producer Rogier de Nijs wil met zijn muziek mensen inspireren en activeren om bezig te zijn met actuele maatschappelijke thema's. Zo maakt hij al sinds 2015 muziekproducties rondom het thema plasticvervuiling. De cd *Soundtrack of the plastic Age* is zijn muzikale commentaar op de wegwerpmaatschappij en met name de berg plastic afval. Rogier hergebruikt het plastic afval en heeft er zijn eigen instrumenten van gemaakt, waaronder een PVC Marimba, flaschenspel, diverse emmersets, plastic fles shakers en meer. Met dit zelf in elkaar gezette ensemble heeft hij een gevarieerd album weten te maken. De productie geeft het geheel een electrosound. *Renewal of Hope* en *Lost in Excess* zijn composities die heel goed in de categorie Electronic Dance Music (EDM) passen. De soundscapes van *Deep Sea Moonscape* en *The Morning After* zijn heel filmisch met knisperende en krakende onheilspellende geluiden. Onvoorstelbaar wat een diversiteit aan sounds Rogier en zijn medespelers uit plastic weten te halen. Eigenlijk is het niet te omschrijven, je moet het album gewoon luisteren. Dat kan op cd, LP en de streamingplatforms. (P.O.) www.rogierdenijs.com

Jodymoon **The Best of Live**

2013-2023 Eigen beheer

Dit is de ideale muziek voor de winter: het singer-songwriter duo Jodymoon speelt meeslepende soulfood die je warmte geeft! Digna Janssen raakt je met haar indringende stem die diep naar binnen gaat: van zuiver hoog tot aangenaam laag, met en zonder vibrato. Ook de Engelse teksten zijn vol steengoede zinnen die blijven hangen (*'I could use a smile'*). Aan haar zijde staat gitarist Johan Smeets. Hij zingt meestal de tweede stem, maar ook op George Benson-achtige manier samen met zijn virtuoze sololijnen op de akoestische en elektrische gitaar. Luister naar zijn uitgebreide improvisaties op *Ride a wave* en *Sarah & Rose*. Jodymoon toert sinds 2006 met een eigenzinnige mix van folk, jazzy pop en Americana. Hun fraai vormgegeven achtste album bevat 23 gedreven gemusiceerde songs die gedurende de afgelopen 10 jaar zijn opgenomen tijdens concerten in Duitsland, Spanje en Nederland, waaronder de mooiste, *Find my horizon*, in hun thuisstad Maastricht. Elke song heeft zijn eigen, een tikkeltje melancholieke, sfeer en verrast je ondanks de eenvoudige structuur met magie en hartbloed. (M.K.) <https://www.jodymoon.com/>

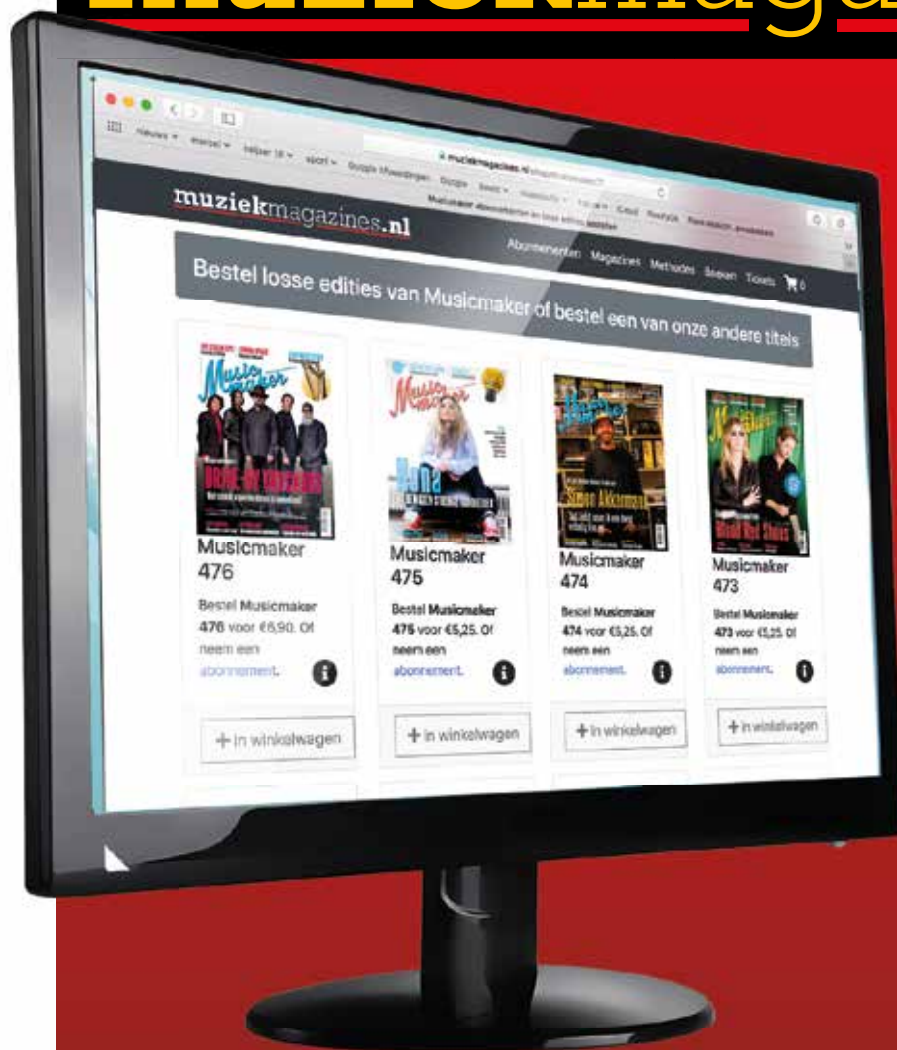
Schouten|Courtois|Janssen **Vostok Remote Islands**

Relative Pitch Records RPR 1179

Guus Janssen, aartsvader van de klassieke geïmproviseerde muziek in Nederland, bespeelt vanuit het Amsterdamse orgelpark virtuoos piano, orgel en klavecimbel. Samen met de Franse cellist Vincent Courtois en de (bas) klarinettiste Fie Schouten liet hij zich inspireren door het boek *De atlas van afgelegen eilanden* van Judith Schalansky (1980). De Duitse schrijfster en ontwerpster tekende voor dit zelf vormgegeven boek 50 prachtige minuscule plekken in de wereldoceanen.

Van *Rapa Iti*, behorend bij Frans-Polynesië, spelen Schouten|Courtois|Janssen twee korte versies: de eerste een lyrische cellosolo, de tweede een dialoog tussen orgel en basklarinet, eindigend op een klavecimbel-cluster. Deze muziek is vaak net zo avontuurlijk als het landschap van de gekozen eilanden met flarden van hedendaagse klassieke muziek, Miles Davis-achtige tinten en af en toe een jazzy grove. De musici worden op de vier middelste stukken vergezeld door baritonsaxofonist Guiseppe Doronzo. Op *Solitude Island* creëert het viertal een geraffineerd tapijt van haast gekmakende klanken. (M.K.) <https://fieschouten.nl/schoutenjanssencourtois/>

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? GA NAAR muziekmagazines.nl

ABONNEMENTEN MAGAZINES METHODES BOEKEN TICKETS

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

muziekmagazines.nl/musicmaker

Auteurscontractenrecht kan niet langer wachten

Al ruim twee en een half jaar is het wachten op aanscherping van het Auteurscontractenrecht. De bescherming van auteurs en artiesten tegen onredelijke contractvoorwaarden. Veel werd de afgelopen jaren gesproken over fair practice en fair pay, maar reguleren van de markt bleef uit. Dat mag wat de VCTN betreft niet langer wachten.

De werking van van het Auteurscontractenrecht werd in 2020 in opdracht van alweer de vorige regering onderzocht. De bevindingen werden gepubliceerd in het WODC-rapport 'Evaluatie Wet Auteurscontractenrecht'. Kortgezegd concludeerden de onderzoekers dat de in

2015 ingevoerde wettelijke bepalingen nog maar weinig verschil maakten. Zij deden diverse aanbevelingen tot aanscherping van de wet.

Toenmalig ministers Dekker en Bussemaker lieten weten de meeste aanbevelingen over te zullen nemen. Ook de

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Ntb/Kunstenbond die (tevens) actief zijn als muzikauteur zijn aangesloten bij de VCTN. Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

demissionaire bewindspersoon Weerwind en (inmiddels afgetreden) Uslu kondigden meermaals de nieuwe wetgeving aan. Maar hoewel het wetsvoorstel al voor de zomer naar de Raad van State gezonden werd en de oude Tweede Kamer besloot het Auteursrecht niet controversieel te verklaren, juist om de weg voor het wetsvoorstel vrij te maken, blijft het wetsvoorstel voorlopig uit.

Erwin Angad-Gaur, directeur van VCTN en voorzitter van Platform Makers (het samenwerkingsverband voor vakbonden en beroepsorganisaties voor auteurs en artiesten): 'Het is eigenlijk niet meer uit te leggen. Zoals al acht jaar niet uit te leggen is dat ondanks het feit dat de wet uit 2015 de contractpraktijken van onder meer de publieke omroep expliciet als onredelijk en onwenselijk bestempelt, die contractpraktijk van gedwongen uitgave en kickbackcontracten tot op de dag van vandaag doorloopt. In het mediabeleid had daar met alle mooie woorden over fair practice al jaren paal

en perk aan gesteld moeten worden.' Ook de opkomst van AI vormt inmiddels een steeds grotere zorg: 'Vormgeverscomponisten krijgen inmiddels van sommige streamingplatforms contracten aangeboden waarin zij akkoord moeten gaan met het feit dat hun muziek gebruikt mag worden om AI te leren muziek te componeren. Voor jou tien anderen, is daarbij de boodschap. En voor jou straks dus simpelweg een app. Het geeft des te meer aan hoe belangrijk het is de positie van makers tegenover grote mediaplatforms te beschermen.' Het nieuwe jaar wordt cruciaal volgens Angad-Gaur. 'De nieuwe Tweede Kamer heeft de sleutel in handen. We zullen samen met alle collega-organisaties alles op alles zetten om het belang van deze wetgeving en van regulering van de markt onder de aandacht te brengen. Daarbij zullen we zeker ook de steun van onze leden nodig hebben.'

Volg dus de nieuwsbrieven en berichten op de website www.vctn.nl

Dé vakbond waar muziek in zit, bouw mee aan een stevig fundament!

Met 'Jong & Oud' als thema kun je alle kanten op. En al helemaal als het om muziek gaat. Jij, als lezer van *Muziekwereld*, weet daar alles van. De kans is groot dat je muziek maakt, vaak samen met collega's, jong en oud. Ben je zelf geen muzikant/musicus (je mag zelf kiezen hoe je aangesproken wilt worden), dan is de kans groot dat je in de muziekwereld werkt, of in ieder geval een betrokken genietter bent. **Muziekgenres en -vormen, het muziekpúblik in alle diversiteit, ze kunnen jong & oud zijn.**

Door Karin Boelhóuwer

Deze *Muziekwereld* valt op de mat op 3.500 adressen, van wie er ongeveer 3000 leden zijn, jullie dus. Van die 3.000 is de helft ouder dan 50 jaar, een vijfde is onder de 40 en er zijn 200 leden tot 30 jaar. De kans is dus groot dat jij ouder bent dan veertig én lid van de vakbond, terwijl jouw jongere collega's dat niet zijn. En daar wil ik het met je over hebben. Uit onderzoek blijkt dat jonge mensen, wanneer ernaar wordt gevraagd, heel goed het nut van een vakbond inzien. Dat men toch geen lid is komt vaak simpelweg doordat men er nooit over nagedacht heeft lid te worden. Dat kunnen we samen veranderen.

Studenten voorbereiden op de toekomst

Pas afgestudeerden aan kunstvakopleidingen vinden dat ze nauwelijks voorbereid zijn op de arbeidsmarkt. Natuurlijk zijn er, soms wat obligate, modulen cultureel ondernemerschap. Weten wat jij waard bent in je beroepspraktijk is een ander verhaal. Leren onderhandelen over jouw gage, hoe je gemaakte afspraken vastlegt, manieren om geld te verdienen als artiest, (gast)docentschap of bandcoaching, het is allemaal geen serieus onderdeel van de (meeste) opleidingen. Een grote gemiste kans en daarom maakt de Kunstenbond werk van trainingen en workshops, in het mbo en hbo. Onze trainers zijn leden en dus zelf professionals. Zij gaan vanuit hun eigen ervaringen in gesprek met studenten. Ze laten zien wat de Kunstenbond doet,

en geven concrete tips over tarieven, onderhandelen en auteursrecht. Zo leren studenten al vroeg in hun creatieve carrière de vakbond kennen en zit de Kunstenbond/Ntb én waar wij voor strijden van meet af aan 'in hun systeem'. Voor wie studeert is het lidmaatschap het eerste jaar gratis, daarna kost het slechts 5 euro per maand. Zegt het voort!

Lidmaatschap loont

Jij kent de voordelen van je lidmaatschap: je kunt bij de Kunstenbond aankloppen voor juridische hulp en een contractencheck en naast korting op diverse verzekeringen hebben we ook een zeer aantrekkelijke maatwerkverzekering voor instrumenten ontwikkeld. Je kunt gebruikmaken van onze standaardcontracten en je ontvangt jaarlijks de tarievenlijst en de belastingsspecial op de deurmat. Daarnaast kun je stemmen voor jouw cao, meepraten over de aanpak van fair practice en fair pay voor zzp'ers, input leveren voor onze lobby in Den Haag. En daarbij maak je onderdeel uit van de Kunstenbond-community. Samen strijden wij voor goede arbeidsvoorwaarden voor alle werkenden in de culturele sector, of je lid bent of niet. Solidariteit is nog steeds een belangrijke waarde, samen staan we echt sterker. Met meer leden en een diverser ledenbestand hebben we als vakbond meer slagkracht en een langere adem. Daarom is het belangrijk nieuwe mensen, jong én ouder, uit te nodigen lid te worden.

'Uit onderzoek blijkt dat jonge mensen, wanneer ernaar wordt gevraagd, heel goed het nut van een vakbond inzien. Dat men toch geen lid is, komt vaak simpelweg omdat men er nooit over nagedacht heeft lid te worden. Dat kunnen we samen veranderen'

Help je mee?

Doe mee en vertel het verder. Vraag als ervaren, senior-muzikant/musicus je bandgenoot, je collega en de persoon naast je (op of rond het podium) om lid te worden. Zo vergroten en verjongen we ons ledenbestand en versterken we onze slagkracht. Via onderstaande QR-code ontvangen nieuwe leden de eerste drie maanden het lidmaatschap gratis.

Laat de QR code scannen of ga naar <https://leden.kunstenbond.nl/word-lid?campaign=actie-lidmaatschap>

Karin Boelhóuwer is belangenbehartiger Kunst-educatie & Muziek. Zij onderhandelt voor cao's namens de leden van de Kunstenbond/Ntb en strijdt voor uitstekende tarieven voor freelancers. Ze geeft trainingen over fair practice en adviseert leden over allerlei zaken op de werkvloer. Mail naar karinboelhóuwer@kunstenbond.nl

column

Ritmundo

Stan Rijken

GENERATIE NOSTALGIA

Wie wil weten hoe je generatieverschillen kunt traceren heeft aan het biotoop van de popmuziek een ideaal onderzoeksterrein. Steevast wordt dan The Who-klassieker *My generation* (1965) geciteerd, met als motto: "I hope I die before I get old". Ik herinner me nog de opwindende die het baanbrekende nummer veroorzaakte. Na bijna zestig jaar is de betekenis verdampt, de bijbehorende beleving verdwenen. Immers, als een *oldie* verzwolgen in een tsunami van elkaar opvolgende opwindende die synoniem werd aan de popscene. De destijds kostbare aanschaf van die bewuste single à fl 3,50 is vervangen door 3,5 clicks naar Spotify, de digitale mega-shop waar je eindeloos kunt winkelen.

De ouderwetse, lokale variant is daardoor nagenoeg verdwenen. Maar sommige weten te overleven dankzij het zwarte goud dat er rijen dik staat opgetast. Vooral Concerto in Amsterdam waar – vijf winkelpuien breed – het ritme van driekwart eeuw pophistorie tastbaar wordt. Begonnen met tweedehands 45-toerenplaten (1955), daarna met elpees, vervolgens met cd's. Ondanks het digitale tijdperk dijen de vinyl platenbakken weer uit en verschrompelde aldus de cd-voorraad. Eenmaal binnen ontmoet je er pop-archeologen, op jacht naar nostalgische vinyl-artefacten. Enerzijds tref je er de Woodstock-generatie van grijswitte mannen op middelbare leeftijd, anderzijds Generatie X en Gen Z van speurende deejays en gretige kids die de muziek van hun (groot)ouders herontdekken. Eenmaal thuis symboliseert de combi van laptop & pickup plus elpee-collectie zodoende een actuele uiting van culturele distinctie.

Echter, het verschil met toen is dat

popmuziek door de old school-generatie nog als een gemeenschappelijk gebeuren werd ervaren. Ook al had je een hardnekkig 'Beatles-versus Rolling Stones-kamp', van midden jaren 50 tot eind jaren 70 bestond er een gedeelde beleving waarin rock, pop, soul en reggae gemeenschappelijk co-existeerden. Met de opkomst van punk, disco, hiphop, afro en dance groeiden sindsdien afzonderlijke smaak-bubbles, die zich lastiger lieten verenigen. En daarmee ook de verschillen tussen en met verschillende popgeneraties, wellicht de eerste voortekenen van de toenemende individualisering.

Vertaal je de unieke micro-kosmos van vinyl walhalla Concerto naar macro-niveau, het festivalterrein, dan krijg je een completer beeld. In 1970 kende Nederland met Kratingen, Lochem en Pinkpop slechts drie popfestivals waar uiteenlopende stromingen een plek kregen. Vandaag staat de teller op ± 1100, maar nu uitgesplitst naar genres en substijlen: van afro tot americana, van punk tot techno, van hiphop tot jazz, van latin tot 100% NL. Zou je al die tendensen cultuurpolitiek vertalen dan verschijnt een weerspiegeling van de huidige verkiezingen: een verschuiving naar rechts. In vergelijking met de 'roerige' jaren 60 toen Nederlandstalige pop en levenslied *not done* waren, bestaat er vandaag allesbehalve gebrek aan NL pop/ NL hiphop/ 100% NL. Angst voor 'het vreemde' uit zich in de afnemende aandacht voor worldmusic in ruil voor retro-bandjes en dito evenementen. Anno 2023 zeggen festivals als Tribute Land met Abba Revival, Coldplace en Imitallica op het affiche genoeg. Evenzoveel echo's van de monotone herhaling die radiozenders van Top 500 tot Top 2000 bieden. Vandaag woont popgeneratie Nederland in Nostalgia terwijl Globalia gewoon een feit is.

Stan Rijken is muziekjournalist, programmamaker en deejay
www.concertzender.nl/programma/ritmundo_720657/

Subsidie voor jong én oud?

Een regelmatig geuite klacht van musici die het ‘jong talent’-stadium zijn gepasseerd is dat er zo weinig subsidiemogelijkheden voor hen zijn. De subsidiebron lijkt op te drogen als je het ‘volwassen stadium’ van je carrière hebt bereikt. Maar klopt dat wel?

Door Anita Verheggen

Het subsidielandschap is erg onoverzichtelijk. Je hebt Rijksfondsen en private fondsen die je weer kunt indelen in landelijke, regionale en gemeentelijke fondsen. Er zijn subsidieregelingen voor de afnemers van muziekproducties (podia, festivals etc.), de z.g. afnamesubsidies, en regelingen speciaal voor de makers van die producties. Dat zijn de aanbodsubsidies. Voordat je het weet raak je het spoor bijster. Ik beperk me

daarom tot de aanbodsubsidies voor de jonge en oudere makers. Op het eerste gezicht zijn er inderdaad talloze subsidieregelingen voor jonge talenten en talentontwikkeling. Bij private fondsen zoals de Van den Ende Foundation kun je als jong talent een beurs aanvragen om opleidingen en masterclasses in het buitenland te volgen en ook het Cultuur Fonds (voorheen het Prins Bernhard Cultuurfonds) stimuleert met

talloze regionale en nationale subsidies jonge makers op weg naar een duurzame carrière. Daarnaast profiteren jonge talenten volop van talentontwikkelingsprojecten waar de subsidiegeldstroom vaak via een stichting, instelling of productiehuis loopt.

Musici die zich in het midden van hun carrière bevinden worden geacht zich in zekere mate te hebben bewezen in de markt. Ze worden geboekt voor een concert door een podium dat een afnamesubsidie (en entreegelden) voor dat concert heeft ontvangen of maken deel uit van een act of ensemble dat projectsubsidies ontvangt voor een productie, zodat er op die wijze indirect subsidie bij de makers terechtkomt. Het is daarom moeilijk te achterhalen voor welke leeftijdsgroep de meeste subsidieregelingen zijn gecreëerd.

Onoverzichtelijk

De Boekman Stichting is het kenniscentrum voor kunst dat deze vraag wellicht zou kunnen beantwoorden, maar bij navraag bleek dat er door hen nooit onderzoek is gedaan naar dit onderwerp en ook geen informatie beschikbaar is. Fijn dat de Kunstenbond tegenwoordig fondsenwerver Arda van Tiggelen in dienst heeft, die bereid was om zich te verdiepen in deze vraag van beschikbare subsidies in relatie tot de leeftijd van de maker. ‘Er zijn relatief weinig fondsen die een optreden willen subsidiëren d.w.z. waar musici van alle leeftijden een aanvraag kunnen doen voor een optreden waarbij zij rechtstreeks van een fonds subsidie ontvangen,’ vertelt Van Tiggelen. ‘Uitzonderingen zijn het Nationaal Podium Plan, het sneloket voor reissubsidies van het

Fonds Podiumkunsten (FPK) en projectsubsidies van het Amarte Fonds. Het is makkelijker om subsidieregelingen te vinden voor de aankoop van een muziekinstrument, een Summerschool of een Masterclass voor musici die geen starter meer zijn.’

Want ja, er is wel degelijk een onderscheid tussen een jong talent en een starter. ‘Sommige subsidieregelingen zijn van toepassing op musici die minder dan 5 jaar geleden hun conservatoriumopleiding hebben afgerond. Je kunt natuurlijk op een latere leeftijd zijn begonnen aan een opleiding zodat je als oudere maker toch in aanmerking komt voor subsidie via zo’n regeling. Wat verder opvalt zijn de aanbodregelingen per muziekdiscipline die niet per se leeftijdsgebonden zijn zoals

de Urban- en Hip Hop-regeling of Upstream: Music van het FPK.’

Juist de enorme verscheidenheid maakt het volgens Van Tiggelen moeilijk om een subsidieregeling te vinden die bij je past. ‘Mijn tip aan musici is om vooral ook te kijken naar wat je gemeente, regio of provincie aanbieden. Die hebben regelmatig regelingen voor musici van alle leeftijden. Bovendien zijn er veel private fondsen die zich op musici binnen een bepaalde provincie of gemeente richten.’ Voorzichtige conclusie: ook de musici van rijpere leeftijd kunnen profiteren van subsidies als ze eenmaal hun weg hebben gevonden in het oerwoud aan subsidieregelingen. Je moet er alleen wel moeite voor willen doen en goed weten waar je voor aanvraagt.

SUBSIDIES

Subsidies voor jonge/ startende muzikanten:

Van den Ende Foundation
• www.vdef.nl

Fonds Podiumkunsten Nieuwe Makers:

- https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/maken_en_produceren/nieuwe_makers/
- Tournee- en promotieregeling (fondspodiumkunsten.nl)

Fonds voor onbemiddelde muziekstudenten

- <https://www.afvoms.nl/nl/>

Stichting Ack en Jerry van Rooyen Foundation

- Vervolgopleiding (binnen 5 jaar na conservatorium): <https://ajvrfoundation.nl/studie/> Neem per e-mail contact op met het fonds

(Prins Bernhard) Cultuur Fonds voor muzikanten

- Afgestudeerden van een

bacheloropleiding aan een Nederlands conservatorium kunnen een aanvraag indienen voor de aanschaf van een passend instrument. Deze aanvragen worden één keer per jaar behandeld, de deadline hiervoor is 1 april. Kijk hier voor een overzicht van subsidies voor muziek van PBCF:
• <https://www.cultuurfonds.nl/muziek> Kijk hier voor een overzicht van alle subsidies van het PCBF die je als individu kunt aanvragen:
• <https://www.cultuurfonds.nl/quickscan?quickscan=start|persoon>

Voor alle muzikanten: Amarte Fonds

- Keuze uit een Ontwikkelbijdrage of Projectbijdrage <https://www.amarte.nl/nl/aanvraag> Optie: extra bijdrage voor een expert <https://www.amarte.nl/nl/experts>

Fonds Podiumkunsten

- Concerten in het buitenland: <https://fondspodiumkunsten.nl>

nl/nl/subsidies/regeling-internationalisering/buitenlandse_voorstellingen_of_concerten_in_nederland/
• Urban Projecten https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/maken_en_produceren/programma_urban_projecten/
• Pop projecten https://fondspodiumkunsten.nl/nl/subsidies/maken_en_produceren/upstream_music/

Nationaal Muziekinstrumenten Fonds

- Bruikleen van muziekinstrumenten tegen een gebruiksvergoeding:
• <https://www.muziekinstrumenten-fonds.nl>

New Amsterdam Jazz

- www.newamsterdamjazz.com

Zelf op zoek naar fondsen? Tips:

- Zoek in je gemeente - bijvoorbeeld: CBK Zuidoost (Amsterdam), K F Hein Fonds (Utrecht).

- Zoek in je provincie of regio. Bronnen voor je zoektocht naar fondsen in jouw regio:
• <https://keunstwurk.nl/fondsen-subsidies/> (regio Friesland)
• <https://fondsenutrecht.nl/> (regio Utrecht)
• <https://groningerdorpen.nl/fondsenlijst/> (regio Groningen)
• <https://www.cultuurinvenlo.nl/verhalen/welke-subsidies-zijn-er> (regio Limburg)
• <https://www.dezb.nl/wat-we-doen/subsidieloket-ondersteuning-initiatieven/fondsen-en-subsidies.html> (regio Zeeland)
• <https://www.rotterdamsefondsen.nl/gemeenten/provincie-zuid-holland/> (regio Zuid-Holland)
• <https://www.kunstlinkflevoland.nl/> (regio Flevoland)

Abonneer je op de nieuwsbrief van de Kunstenbond om de maandelijkse Fondsen Update te ontvangen met deadlines en tips!

- ingezonden mededeling -

world music forum

open source **network**
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

CULTUREEL ERFGOED

Hoe maak je de volgende generatie enthousiast voor andere muziek dan mainstream pop? Binnen vele van de nieuw gekozen, door rechts gedomineerde politieke partijen bestaan plannen om budgetten voor cultuur- en cultuureducatie verregaand te korten, of zelfs af te schaffen.

De aanwas van in Nederland opgroeiende leerlingen is op de meeste conservatoria buitengewoon laag, mede door het gebrek aan toegankelijke (voor iedereen betaalbare) vooropleidingen op onze muziekscholen en cultuurcentra. Om toch te zorgen dat het culturele erfgoed niet verloren gaat en jonge kinderen met andere muzieksoorten dan uitsluitend populaire muziek in aanraking te brengen, heb ik het volgende project bedacht voor alle Nederlandse conservatoria, om het nijpende tekort aan in Nederland opgroeiende studenten die muziekonderwijs volgen een impuls te geven.

Sowing seeds of music

We zouden alle studenten die jazz (of eventueel ook klassiek) studeren vanaf het 2e jaar Bachelor verplicht 1 uur per week gerichte muzikale zaadjes kunnen laten planten in de vorm van stageles op lagere scholen. Jonge studenten zijn veel 'cooler' voor kinderen

dan oudere volwassenen, dus juist hun jeugd in combinatie met hun passie verhoogt de toegankelijkheid van het te onderwijzen genre. In het 3e & 4e jaar van hun opleiding, en tijdens een eventuele masterstudie, worden dit steeds oudere studenten, die dan naar middelbare scholen uitgestuurd worden. Middelbare scholieren zijn uitdagender om les aan te geven, dus daar zijn iets oudere, ervaren studenten beter op hun plek.

Voor de stages worden de studenten ingedeeld in groepjes van 2 of maximaal 3 elkaar complementerende instrumenten (bijvoorbeeld bas & sax, zang /gitaar/percussie, keyboard/trombone/trompet, percussie zang/gitaar), of twee of 3 blazers of zangers, meerstemmig. De studenten hebben hiervoor een Verklaring omtrent gedrag (VOG) nodig. Deze minimaal twee (of maximaal 3) leerlingen worden samen het veld ingestuurd. Een trio is praktisch, want dan

blijft niemand alleen over als één student ziek of absent is, waardoor de wekelijkse les niet meteen uitvalt. Daarnaast is het handig om te kijken naar een combinatie van tenminste één extraverte en een introverte student en tevens te kijken of een van de instrumentalisten ook kan zingen.

Voordelen

De Voordelen van Sowing Seeds of Music zijn zesledig: de passie voor muziek en de kennis worden doorgegeven aan de volgende generatie, daarnaast krijgen conservatoriumstudenten een unieke kans hun talent voor doceren en creativiteit te oefenen met jonge leerlingen. Ze planten zaadjes voor toekomstige musici, creëren aanwas voor muziekstudenten uit eigen land door de jonge leerlingen met muziek en muziekonderwijs in aanraking te brengen. Ze creëren toekomstige jazz (of klassieke) muziek fans als luisteraars,

want jong geleerd is niet alleen oud gedaan, maar ook oud geapprecieerd! Daarbij zorgen ze tevens voor het niet verloren gaan van cultureel erfgoed. We stimuleren hierdoor eventueel ook nog privélespraktijken door de conservatoriumstudenten aan potentiële toekomstige privé-leerlingen te helpen als ze echt enthousiast of gemotiveerd blijken. Tot slot kunnen de conservatoriumstudenten de schoolklassen als proefpodium benutten om hun charisma, overwicht op publiek (de leerlingen) en hun presentatie te oefenen – belangrijke skills voor de toekomst. Een stagecoördinator zorgt vanuit de negen conservatoria voor een 'liaison' met de lagere scholen en middelbare scholen, en target juist ook de scholen waar helemaal geen voedingsbodem is met muziek of cultuur. Zo kunnen we hopelijk op een relatief goedkope doch zeer doeltreffende manier muziek en muziekgeschiedenis aanbieden aan honderden scholen, een uur per week, 30 weken per jaar. Na

30 weken kennen de leerlingen minstens 15 jazzstandards en hebben ze kennis genomen van de belangrijkste namen uit de jazzhistorie en zijn ze misschien wel stiekem fan voor het leven geworden. De geplante zaadjes zullen hun uitwerking niet missen! *Sowing seeds of music* kan uiteraard eventueel ook met een klassiek muziekcurriculum worden ingezet. Zo planten we overal zaadjes. Terwijl dit stuk ter perse gaat heb ik een speciale meeting georganiseerd met alle hoofden van jazzafdelingen in Nederland – de eerste in zijn soort om dit idee te delen.

Vingers gekruist en wordt vervolgd!

©Fleurine Verloop November 2023
Voorzitter BiMpro www.BiMpro.nl
President Voice for Jazzmusicians in Europe www.vjme.eu

PS: Voor een uitgewerkt lesprogramma en feedback, mail graag naar info@fleurine.com

Producer raken Dra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opname-techniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van Ntb/Kunstenbond en VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek.

Eerste Hulp Bij Opnamen

In deze EHBO geen vraag en antwoord maar een beknopte verhandeling over de verschillende generaties muziekproductiemiddelen en producers. Aan de orde komen de technische middelen waarover generatie X (geboren 1965 – 1985) beschikte tot aan de middelen die generatie Z (geboren vanaf 1995) ter beschikking staan.

In den beginne

In de vroege jaren van de 19e eeuw deed de eerste variant van de vinylplaat zijn intrede. De opnames vonden live plaats. De muzikinstrumenten en vocalisten werden gericht op een grote toeter. De muziek werd direct op een lakplaat gegraveerd. Van deze plaat konden geen kopieën gemaakt worden. Decennia later kwam de bandrecorder in zicht. Die evolueerde in de jaren '50 tot 3 sporen bandrecorder en vervolgens naar multi-tracks van 8, naar 16 tot 24 sporen. Tot in de jaren 80 waren dit de enige opnameapparaten in dure geluidsofneemstudio's, die destijds gevuld waren met kostbare randapparatuur en microfoons.

Democratisering productiemiddelen

In de jaren 80 deden synthesizers hun intrede. Met name door de introductie van het midiprotocol konden professionele instrumentale opnames worden gemaakt met relatief betaalbare computers en synthesizers. In het kielzog van deze digitale ontwikkelingen verschenen in de jaren 90 digitale muziekproductieprogramma's als Protools en Logic om ook audio op te nemen en te mixen. Hierdoor werd het ook voor musici en niet-musici met een kleine beurs mogelijk professionele kwaliteit te behalen. Dat is kort door de bocht de stand van zaken op het moment.

Generatie X

De GenX'ers hebben de digitale revolutie vanaf het begin meegemaakt. Eerst met de Amiga en Atari spelcomputers waar met behulp van een SMPTE-sigitaal multitrackrecorders werden gesynchroniseerd. Deze generatie producers ging daardoor op grote schaal muziek produceren. Dit resulteerde in muziekproducties waar bijna geen muzikant meer aan te pas kwam. Afhankelijk van het aantal sporen werd er soms nog een

gitaar- en/of saxofoonpartijtje ingespeeld. Met de komst van de eerste betaalbare samplers eind jaren 80 werd het ook mogelijk om vocalen en andere audiotracks digitaal te bewerken. Begin jaren 80 werd er nog grotendeels analoog geproduceerd, denk aan Punk, Disco en Hardrock. In het midden van de jaren 80 konden door bovenstaande technische vernieuwingen Hiphop, Glamrock en niet te vergeten House opkomen. Deze laatste stroming ontwikkelde zich verder in de jaren 90 tot wat we nu EDM noemen.

Generatie Z

GenZ'ers groeiden op luisterend naar muziek als EDM en Hiphop met de karakteristieke autotune-techniek en glossy sound. Ze zijn volledig vertrouwd met de digitale technieken en media van dit moment. Voor hen draait muziek maken niet alleen om computers met productiesoftware. Ze produceren ook muziek op smartphones, in de cloud en op AI-platforms. Op laatstgenoemde kunnen ze zonder al te veel technische vaardigheden zelf muziek genereren die past bij hun smaak en voorkeuren. Daarnaast zijn ze sterk verbonden met sociale media waarop ze zelf hun marketing en promotie doen.

Het verschil

Een in het oog springend verschil is dat genZ'ers, veel meer dan genX'ers, zijn gericht op het creëren en consumeren van content met meer dan alleen maar muziek. Kijk maar naar TikTok, Instagram en de shorts op YouTube en andere online platforms. Dit heeft ook consequenties voor de lengte van de geproduceerde muziek. Vijftien seconden is vaak al genoeg. De nadruk ligt nu veel meer op 'hooklines' dan de ouderwetse drie minuten track. Of dit een verbetering is? Daarover zijn de meningen zeer verdeeld. Je zou het een generatiekloof kunnen noemen

Ook uitbetaald worden bij ziekte? Laat je dan verlonen!

Artiestenverloningen

Daar zit muziek in!

www.artiestenverloningen.nl · 0345-524404 · info@artiestenverloningen.nl

Kunstenaar Theo Mackaay

'Ik had misschien wel iemand als Stephen Stills willen zijn'

tekst: Jimmy Tigges
fotografie: Minke Faber

Behalve 10.000 euro krijgt de winnaar van de Popprijs tijdens Noorderslag ook altijd een beeldje uitgereikt. Wie is de kunstenaar die elk jaar dat beeldje levert en sinds wanneer? Waar staat het beeldje voor? En wat heeft de maker zelf met muziek?

Legendarisch televisiemoment: filmster Rijk de Gooyer die zijn zojuist ontvangen Gouden Kalf uit een taxiraam gooit. 'Geweldig', blikt de Utrechtse kunstenaar Theo Mackaay daarop terug. 'Er belden allemaal mensen op: "Theo, wat een schoft." Ik zei: "Nee joh, fantastisch, is toch geweldige reclame voor mij?" Het ging niet over het Kalf, het ging over de organisatie. Op het gala had hij maar zitten schelden: "Gvd Mackaay, ik ben de topartiest vanavond, waar blijft mijn bier?"

Ik zie dat Kalf nog zo springen in de berm, poing! Goeie zet joh, ik vind helemaal niet dat de dingen heilig zijn. Ik zie mijzelf als iemand die iets kan, er wordt je wat gevraagd en dat doe je dan. Dat beeld is als icoon met de organisatie meegegroeid, net als het Popprijsbeeldje.'

De maker van 'het kalf', zelf ook actief in de muziekscene, was voor BV Pop in 1984 dé aangewezen persoon om een trofee te creëren waarmee de kersverse stichting jaarlijks een Nederlandse act wilde vereren. Mackaay: 'Het beeld symboliseert de strijd tegen de commercie. Twee "vechtende" mensen, in abstracte stijl. De commerciële wereld houdt als het ware de ontwikkeling tegen door de serieuze muzikant bij de strot te grijpen. Eigenlijk zou ik 'm willen restylen, want dat gevecht is gaandeweg verwaterd. De Nederlandse popcultuur is, net als de filmcultuur, ontzettend gegroeid.'

Koffiebonen

Mackaay was zanger/gitarist van Braak, eind jaren zeventig voortgekomen uit de begeleidingsband van Lenny Kuhr. 'Braak was Nederlands-talig, maar american style, bluesy. Suite Voor Een Hypochonder, uit 1980, was ons magnum opus. Donker en met een zware kijk op de maatschappij. Wij zongen over Juan Valdez die geen klote kreeg voor al

die koffiebonen die hij plukte. Over mensen die als schapen achter elkaar aanliepen, we namen de hele teringzooi op de hak. Dat stond commercieel succes natuurlijk ook in de weg. In 1984 zijn we daarom gestopt. In 2006 hebben we die hele suite nog eens live gespeeld in Vredenburg. Dat klonk als een klok joh.'

In 2016 nam hij het met wijlen Hans Kosterman geschreven album Met De Hemel Weet Je Het Nooit op. 'Een mooie plaat, een plek in de Nederlandstalige pophistorie waard. Twee keer Vredenbrug uitverkocht. Grote band, negen man, allemaal topjongens. Maar ja, het is geen "Volendam" of Toontje Lager. Met zo'n americana-sound kom je op een heel andere weegschaal terecht.'

Beeldhouwen doet de wereldwijd exposerende kunstenaar als 73-jarige nog steeds, net als schilderen. "Gedeformeerd figurisme", noemt hij zijn werk. 'Je komt die mensen op straat niet tegen, zoals ik ze uitbeeld. Je herkent het, maar in verbasterde vorm. Werk als het mijne, die stijl, die sfeer, zie je nergens anders in de wereld.'

Gitaar speelt hij ook nog dagelijks. 'Ik ben nu weer op mijn ouwe dag gevraagd om de nummers van Roy Orbison te zingen in een tribute aan The Traveling Wilburys. In mei staan de eerste optredens gepland. We hebben twee nummers opgenomen, klinkt erg goed. Ik speel ook gitaar en zing koortjes mee, hartstikke leuk. Van muziek word ik altijd op de een of andere manier gelukkig. Ik had misschien wel iemand als Stephen Stills willen zijn, dat je van je werk ruim kan leven. Lekker nummers schrijven, onderweg zijn met de jongens. Dat ga ik nu in elk geval een jaartje doen, dan kijk ik wel waar ik eindig.'

theomackaay.com

Nieuwe muziek uitbrengen?

Wij zijn trots op de Nederlandse muzieksector en zijn muzikanten en producenten. Met de kracht van muziek weten zij mensen te vermaken, te inspireren en te raken. Daarom stimuleren wij het maken van nieuwe muziek met het Sena Muziekproductiefonds. Wil je nieuwe muziek uitbrengen, maar mis je de financiële middelen? Dan is dit fonds iets voor jou. Het kan je net dat ene duwtje in de rug geven dat nodig is voor de volgende stap in jouw muzikale loopbaan.

sena.nl/muziekproductiefonds

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...

KEES DUIJTS, SESSIEGITARIST, GITAARDOCENT EN SONGWRITER

'Tja, mijn favoriete compositie, ik hou van zóveel verschillende muziek. Ik ben een lijstje gaan maken, daar kwamen al twintig titels uit. Bij de vraag welke de meeste indruk heeft achtergelaten kwam ik op Madison Cunningham. Ze komt uit LA, zit in de hoek van de americana en de folkmuziek.

Veel van haar inspiratiebronnen stonden ook op mijn lijstje, zoals Radiohead en Jeff Buckley, maar bijvoorbeeld ook de Argentijnse zangeres Juana Molina. Dat is ook een reden waarom ik haar heb uitgekozen: dat veel van mijn smaken in haar muziek samenkomen.

Ze is fan van interessante akkoordenprogressies, qua harmonische informatie zoekt ze lekker de spanning op. Dat doet ze door gebruik te maken van verschillende stemmingen op de gitaar, niet alleen de bekende stemmingen. Dat vind ik al kicken. Dat had ik vooral bij *Life According To Raechel*, mijn favoriete compositie van haar. Dat nummer telt hoogstens vijf akkoorden en dat is vergeleken met haar andere repertoire opvallend weinig. Ze speelt het op een akoestische gitaar met een rubberen rug en flatwound-snaren die ook nog twee hele tonen lager staat gestemd.

In haar stem zit een bepaald vibrato en dat heeft mij vanaf moment één gegrepen. En dan is ze tekstueel ook nog eens uitzonderlijk. *Life According To Raechel* heeft ze in coronatijd geschreven. Het gaat over het overlijden van haar grootmoeder, Raechel dus, en hoe wij onze naasten een beetje vergeten omdat we het druk denken te hebben. Ze zingt op een gegeven moment: o, ik was weer te druk met van alles en daardoor ben ik je af en toe een beetje vergeten, terwijl jij thuis zat en je afvroeg wanneer ik weer 's op bezoek kwam.

Naast dat inhoudelijke, zit er ook zo'n mooi strijkersarrangement omheen. Alles wat voor mij een song 'moet' hebben, zit erin. Het is een vrij kleine song, ook

weer ten opzichte van de rest van het repertoire.

Afgelopen jaar was ze twee keer in Nederland, ik ben beide keren geweest. Ze waren met zijn vieren. Zij op gitaar en zang, de rest op bas, toetsen en drums. *Life According To Raechel* deed ze in haar eentje. Superbreekbaar. Knap dat zo'n song, die best wel groot omlijst is met strijkers, dan ook overeind blijft. Vier jaar geleden zag ik haar voor het eerst in een live sessie van het multimediale magazine Paste Studio. Een set van drie songs, ik was meteen verkocht. Sindsdien ben ik groot bewonderaar.

Tijdens de corona-periode zag ik haar op de Tiny Desk Concerts bij NPR Music, op YouTube. Daar deed ze *Life According To Raechel* voor de eerste keer alleen. Heel eerlijk...? Ik heb zitten janken, zo bijzonder vond ik het.

Ik moet er wel vaker om huilen, wanneer ik bijvoorbeeld een nieuwe live uitvoering hoor. Nu heeft ze onder de noemer *reimagined* weer een totaal andere versie uit. Een nieuwe interpretatie, met een nieuwe invalshoek. Het is natuurlijk smaak-gerelateerd, maar dat vind ik dan ook weer zó mooi, dat het voelt alsof ik het nummer weer voor het eerst hoor.'

Bubbling op het Zomercarnaval

tekst: Bjorn Schipper illustratie: Robert Swart

In de aanloop naar het Zomercarnaval in Rotterdam ontstond de nodige commotie over het door de organisatie aangekondigde verbod op de dansstijl- en vorm *bubbling*. De organisatie van de straatparade verbood de deelnemers aan het Zomercarnaval ‘vulgair te dansen’. Daarbij werd de dansstijl- en vorm *bubbling* als voorbeeld gegeven.

Deze vorm van dansen zou volgens de organisatie te seksueel zijn. De aankondiging van het dansverbod werd door deskundigen in verschillende media racistisch en een misverstand genoemd. Racistisch, koloniaal en/of denigrerend omdat het de Afro-Caribische cultuur aantast¹ en een misverstand² omdat het de organisatie van het Zomercarnaval helemaal niet aan zou moeten gaan of en hoe mensen dansen. Als toeschouwers aanstoot nemen aan een dans, staat het hen natuurlijk vrij niet naar de straatparade te gaan kijken. Die – terecht – kritiek was vooral cultureel en sociaal-maatschappelijk van aard. In deze bijdrage voor *Muziekwereld* focus ik op de juridische context van het dansverbod. Kan een dansstijl- of vorm überhaupt wel op juridische gronden³ verboden worden? Of bestaat er zoiets als een (absoluut) recht om te dansen?

Zomercarnaval: verbod om ‘vulgair te dansen’

Het door de organisatie aangekondigde dansverbod vindt zijn oorsprong in de spelregels die de organisatie kan opleggen aan deelnemers aan de straatparade die zich hiervoor officieel inschrijven. In zoverre lijkt er sprake van een civielrechtelijke basis voor een dansverbod. De Stichting Zomercarnaval Nederland is de organisator van onder meer de straatparade. Tussen deze stichting en de deelnemers – ook wel ‘carnavalsgroepen’ genoemd – wordt een overeenkomst gesloten tot deelname aan de straatparade (en Lightning Parade) van het Zomercarnaval. Deze overeenkomst bestaat uit een reglement met bijbehorende algemene voorwaarden⁴.

Een van de voorwaarden uit het reglement heeft betrekking op het gewraakte dansverbod. Artikel 5.6 van het reglement luidt als volgt:

“Hoe je danst: Dansen kan heel provocerend en/of vulgair zijn. Vooral met zijntweën, als bepaalde seksuele bewegingen op straat worden nagebootst. Dit is niet toegestaan. Ook het dansen van bubbeling is niet toegestaan. Dit wordt door de Organisatie gekenmerkt als een provocerende ordinaire dans. Zomercarnaval is een familiefeest en de Organisatie hecht er heel veel waarde aan dat dit behouden blijft.”

De dansstijl- en vorm *bubbling* wordt door de organisatie nadrukkelijk als een provocerende ordinaire dans bestempeld en om die reden tijdens het Zomercarnaval verboden. In de geest van artikel 5 van het reglement zou *bubbling* in strijd met het goed fatsoen zijn.

Op overtreding van het dansverbod staan sancties. Artikel 5.7 luidt als volgt:

“Op gedragingen in strijd met wat voorgeschreven is in artikel 5 van dit Reglement staan de volgende sancties, afhankelijk van het voorval, uitsluitend ter beoordeling aan de Organisatie: directe verwijdering uit de Straatparade en/of Lighting Parade; uitsluiting voor één of meerdere jaren van de gehele Groep van de Straatparade en/of Lighting Parade; en/of geen teruggave van de administratiekosten en inschrijfgeld. Daarnaast wordt de borg ingehouden.”

Overeenkomst met ‘carnavalsgroepen’

Laten we eens inzoomen op de inhoud en haalbaarheid van het dansverbod. De eerste complicerende factor van het dansverbod is namelijk dat er een overeenkomst tussen organisator en deelnemers van de straatparade met ‘carnavalsgroepen’ wordt gesloten. Maar wie of wat is zo’n carnavalsgroep? Uit de definities van het reglement volgt dat het daarbij moet gaan om carnavalsgroepen bestaande uit groepen mensen van zo’n 45-200 gekostumeerde personen. Dit roept allerlei vragen op die samenhangen met de juridische gebondenheid aan het reglement. Wie is verantwoordelijk voor zo’n carnavalsgroep? Wie vertegenwoordigt zo’n carnavalsgroep? Is zo’n carnavalsgroep op een bepaalde manier ingericht of georganiseerd, zoals bijvoorbeeld in de vorm van een officiële vereniging of stichting? De antwoorden op deze vragen zijn van invloed op de mate van gebondenheid van leden van zo’n groep aan het dansverbod uit artikel 5.6 van het reglement. Hoe minder onderlinge inrichting of organisatie binnen zo’n

carnavalsgroep, hoe lastiger de individuele juridische gebondenheid aan het dansverbod en daarmee handhaving ervan.

Huisregels- en reglement

Dezelfde problematiek speelt – in het hypothetische geval – bij het plaatsen van een bord, banner of doek met daarop de teksten van door de organisator van de straatparade gehanteerde reglementen, voorwaarden en/of huisregels, waaronder het dansverbod. Waar een organisator van een ‘normaal’ festival met een afgesloten evenemententerrein te maken heeft en bij binnenkomst juridisch wel in staat is met voorwaarden en huisregels te bepalen wat tijdens het evenement wel en niet is toegestaan binnen de omheining van het evenemententerrein, heeft de organisator van de straatparade te maken met de voor iedereen op elk gewenst moment toegankelijke openbare ruimte. Er is daarmee voor de organisator van de straatparade geen sprake van afbakening. Dit maakt dat de organisator niet of nauwelijks invloed kan uitoefenen op

handhaving van eventuele gecommuniceerde spelregels in de vorm van een reglement, voorwaarden en/of huisregels.

Lokale driehoek

De organisator heeft geen zeggenschap in de openbare ruimte. Het is namelijk de burgemeester die samen met de andere benen van de lokale driehoek – politie en officier van justitie – over de openbare orde van de publieke ruimte in een stad of dorp gaat. Eventueel zouden in de te verlenen vergunning nog bijzondere regels opgelegd kunnen worden rondom de organisatie van evenementen en het al dan niet toestaan van bepaalde uitingen. Maar of de burgemeester via een evenementenvergunning en/of op grond van de openbare orde zomaar in de openbare ruimte een vergaande voorwaarde in de vorm van een dansverbod zou kunnen opleggen? Ik waag het te betwijfelen. De storm van kritiek die de organisator van het

Zomercarnaval in Rotterdam kreeg, zou een briesje zijn in vergelijking met kritiek op de burgemeester in zo’n situatie.

Het recht om te dansen

Tot zover de juridische hobbels bij het opleggen van een dansverbod. De problematiek kan ook bekeken worden vanuit de vrijheid van het individu of een groep om te dansen. De vraag is dan of er zoiets bestaat als het recht om te dansen? En zo ja, is dat recht dan absoluut en hoeft dat recht nooit te wijken voor bepaalde regels of andere belangen? Interessant is vast te stellen dat dansers die dansen op muziek, onder omstandigheden als uitvoerende kunstenaars in de zin van de Wet naburige rechten (Wnr) zouden kunnen worden aangemerkt. Hiervoor is in ieder geval nodig dat zij een werk in auteursrechtelijke zin – bijvoorbeeld een choreografie of muziekwerk – uitvoeren of vertolken en dat met die uitvoering een persoon-

lijke en artistieke inbreng gemoeid is⁵. Uitvoeren moet in deze context gezien worden als een zekere artistieke activiteit. De dansers die tijdens de straatparade samen op bubbling-muziek een speciale dans maken, voeren mogelijk samen bedoeld of onbedoeld een choreografie en/of muziekwerk uit. Dat zou dan betekenen dat de dansers uit een carnavalsgroep als uitvoerende kunstenaars gezien kunnen worden. Hun prestatie in de vorm van een dans kan dan als uitvoering onder de Wnr wettelijke bescherming genieten. In het verlengde hiervan zou zo’n dansuitvoering als kunstuiting bescherming kunnen genieten op basis van een van de Europese grondrechten, te weten de kunstenvrijheid of vrijheid van artistieke expressie als uitvloeisel van de algemene uitingsvrijheid⁶.

Ik benadruk dat het hierbij niet om absolute rechten gaat; afhankelijk van de omstandigheden van het geval kunnen Europese grondrechten en intellectuele eigendomsrechten zoals de naburige rechten van de uitvoerende kunstenaar afgewogen worden tegen andere relevante rechten en belangen, zoals bijvoorbeeld informatievrijheid, privacyrecht of de goede zeden. De artistieke waarde van een kunstuiting lijkt soms een rol te spelen bij de afweging van de verschillende belangen⁷.

In het voordeel van de bubbling-dans als beschermd kunstuiting of artistieke expressie pleit dat het hier qua aard en kenmerken gaat om een uiting van immaterieel

Afro-Caribisch cultureel erfgoed. Anders gezegd: het is niet zomaar een dansstijl- of vorm, de dansen raken in de context van het slavernijverleden aan het bestaansrecht om in kostuum in vrijheid het lichaam te mogen bewegen⁸. Het is als het ware een cultureel-historisch gekwalificeerde kunstuiting. Als we die afzetten tegen de goede zeden en het contractuele goed fatsoen van artikel 5 van het reglement van de straatparade, vind ik het goed verdedigbaar dat de dansuiting vóór gaat en het dansverbod het in de afweging van botsende belangen moet afleggen.

Tot slot rijst de vraag of het dansverbod van artikel 5.6 van het reglement van het Zomercarnaval nietig verklaard zou kunnen worden wegens strijd met de wet, goede zeden of openbare orde. Naast de hiervoor genoemde afweging van specifieke belangen in een individueel geval kan het contractueel opleggen van het dansverbod aan (individen) van carnavalsgroepen mogelijk aanleiding zijn dit dansverbod nietig te verklaren. Laat ik het zo zeggen, het verstrekkende dansverbod heeft in ieder geval juridisch de schijn tegen. Tellen we daarbij op dat het cultureel-maatschappelijk in het geheel niet te verdedigen is, en de organisatie van het Zomercarnaval doet er verstandig aan om voor de editie 2024 nog eens goed naar de inhoud van artikel 5 van haar reglement te kijken.

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Plus One Legal in Amsterdam

DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

foto : Frank de Graaf

DUTCH-JAZZ

foto : Roland van Tulder

Hét radioprogramma waar de Nederlandse jazz centraal staat met Rolf Delfos en Bart Wirtz

Sena

SUBLIME FM

1. Zie onder meer Linette van Vlodrop, 'Bewegen zoals je wilt is zwaar bevochten. Verbod op 'bubbling' roept herinneringen op aan andere verboden dansstijlen', artikel in NRC d.d. 29/30 juli 2023.

2. Zie onder meer <https://nos.nl/artikel/2484573-verbod-op-dansstijl-bubbling-bij-zomercarnaval-rotterdam-racistisch-en-misverstand> en <https://www.oneworld.nl/identiteit/voor-bubbling-verboden-witte-mensen-al-zwarte-dans-en-muziek/>

3. Zo moest 2 Live Crew in 1990 de eigen rapteksten in de rechtszaal verdedigen tegen de aanklacht dat deze te obscene zouden zijn (zie: <https://www.nytimes.com/1990/10/17/us/obscenity-or-art-trial-on-rap-lyrics-opens.html>), werden in 1994 in het Verenigd Koninkrijk 'raves' en daarmee 'beatmuziek' bij wet verboden (zie <https://www.vice.com/nl/article/exy3zn/de-battle-of-beanfield-was-het-begin-van-het-einde-voor-illegale-raves-in-engeland-303>), moest ook grimemuziek het in het Verenigd Koninkrijk ontgelden (zie: <https://www.volkskrant.nl/cultuur-media/de-dag-dat-stormzy-engelen-hoorde-zingen~bf87a7a3/>) en bond de gemeente Amsterdam vrij recent de strijd aan met de drillrap cultuur (zie: <https://www.puna.nl/news/halsema-wil-drillrappers-verbieden-clips-in-amsterdam-op-te-nemen-ook-clipmakers-vervolgd>).

4. Zie website van de Stichting Zomercarnaval Nederland: <https://www.zomercarnaval.org/wp-content/uploads/2022/12/Reglement-Straatparade-Lighting-parade-2023.pdf>

5. Vgl. Geerts e.a., Kort begrip van het intellectuele eigendomsrecht, p. 662-663, Wolters Kluwer, 2022, 15e druk.

6. Artikel 13 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

7. Vgl. A. Nieuwenhuis en S. Koning, 'Kunst in Straatsburg. Een analyse van de jurisprudentie van het EHRM', Mediaforum 2010-3, p. 70-78.

8. Supra noot 2.

www.ntb.nl

pagina 33

Kunstbeleid in Nederland – toen en nu

Beleidsmatig hebben kunst en cultuur nooit vaste grond gehad binnen de Nederlandse politiek. In een doorlopende zoektocht naar een thuishaven, verhuisden de kunsten door de jaren heen van het ministerie van Binnenlandse Zaken, aan het begin van de vorige eeuw, naar het ministerie voor Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, via Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk werk, naar Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur en weer terug naar het huidige Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (het ministerie van OCW). Als ambtenaar voor cultuur zie je nog eens wat van Den Haag. Het is symbolisch voor de zoektocht naar een reden voor – en een visie op – het Nederlandse kunstbeleid.

Door Erwin Angad-Gaur
illustratie: Robert Swart

Op zich is dat niet verrassend in een land zonder mecenaattraditie. Het ontbreken in Nederland van een centraal koninklijk hof, met een bijbehorende behoefte aan vertoon, zoals dat in veel van de ons omringende landen wel bestond, is een belangrijke reden voor onze ongemakkelijke verhouding tot de kunsten. Alleen tijdens de korte Franse periode, eind achttiende en begin negentiende eeuw, bemoeide de Nederlandse overheid zich daadwerkelijk en doelbewust met de kunst. Hoewel de overheid in de loop van de twintigste eeuw, schoorvoetend en stapje voor stapje, aanstalten begon te maken tot het ondersteunen van de kunsten, en van vooral noodlijdende beeldend kunstenaars en musici, duurde het feitelijk tot de volgende, ditmaal Duitse, bezetting voordat er in Nederland een werkelijk kunstbeleid ontstond, geboren uit de nazi-behoefte aan propaganda; een cultuurbeleid waarbij ongekende budgetten werden gekoppeld aan grote overheidsinmenging en censuur, maar er wel voor de eerste keer een helder, doordacht en alomvattend kunst- en cultuurbeleid was.

Na de oorlog bleven, onder meer uit waardering voor het kunstenaarsverzet, veel van de Duitse initiatieven op kunstgebied gehandhaafd, met name de subsidiering van film, toneel en dans, kunstuitingen die voordien door de rechtse meerderheden in ons parlement

buiten de deur van het cultuurdepartement waren gehouden. In de jaren zestig en zeventig tenslotte ontwikkelde het budget voor het kunst- en cultuurbeleid zich tot omstreeks het huidige niveau (in percentage van de Rijksbegroting ongeveer

een verdubbeling ten opzichte van de jaren vijftig en een verviervoudiging van het kunsten-aandeel in de overheidbegrotingen van voor de bezetting).

Kunstspreiding

Eigenlijk kan men daarom, zonder cynisme, concluderen dat Nederland nog maar zo'n veertig tot zeventig jaar structureel aan kunstbeleid en kunst- en cultuursubsidies doet. Een warme relatie tussen kunst en staat hebben wij in feite nooit gekend. Niet vreemd daarom, dat we gedurende die jaren eigenlijk nooit helemaal zeker zijn geweest van het waarom van dat nieuwe fenomeen: het kunstbeleid. En ook niet vreemd dat er de laatste jaren in dat beleid grote verschuivingen hebben plaatsgevonden. Van de afbraakpolitiek onder het kabinet Rutte I tot de herwaardering van de maker onder de laatste twee kabinetten van dezelfde premier.

In eerste aanleg zag ons parlement, na de oorlog, kunst – en als het meezat ook volkskunst – vooral als middel tegen de 'vervlakking' van het volk, of, ambitieuzer geformuleerd: als middel tot verheffing en emancipatie van de lagere klassen. Voor dit streven raakte in de jaren vijftig het begrip kunstspreiding in zwang: het streven kunst en cultuur zo veel mogelijk geografisch door het land, en door de verschillende sociale lagen van de bevolking, onder de aandacht te brengen. KVP-minister Cals verwoordde het gevoel van de politiek in 1957 als volgt: 'Uit de grote omzetten, die de kitschhandel nog steeds boekt, [blijkt] dat er bij velen een latente belangstelling [voor kunst] bestaat, die helaas op een verkeerde manier is ontwikkeld.' Het volk moest kortom worden opgevoed.

Aanbodsgedachte

In de jaren daarna werd het streven van de overheid iets minder paternalistisch en meer democratisch, maar kern van het beleid bleef de kunstspreiding. Pas in de jaren tachtig werd de gedachte van de kunstspreiding onder minister Brinkman losgelaten. Hoewel Brinkman ons toch vooral is bijgebleven als de man die eigenhandig de PC Hoofdprijs de nek omdraaide en later als CDA-lijsttrekker en beoogd opvolger van premier Ruud

Lubbers zijn partij voor acht jaar de oppositiebanken inoeg, formuleerde hij als alternatief voor het kunstspreidingsideaal de 'aanbodsgedachte': de overheid moest zich concentreren op het mogelijk maken van artistiek hoogwaardig kunstaanbod. De utopie van de spreidingsgedachte moest men daarbij laten varen. Een koerswijziging die niet zozeer voortkwam uit een plotsklaps ontstaan geloof in de autonome waarde van de kunsten, maar vooral voortvloeide uit de nieuwe zakelijkheid van de jaren tachtig. Tezelfdertijd wilde Brinkman dan ook onderzoeken of de rol van de overheid door middel van sponsoring en privatisering niet verkleind kon worden. Een gedachte die onder het kabinet Rutte I zonder enige subtiliteit terugkeerde.

Zoeken naar nut

Het laten varen van de spreidingsgedachte mag evengoed als wijsheid worden getypeerd. Tot in de jaren tachtig werden onderzoeksgegevens die uitwezen dat de cultuurparticipatie in de 'hoge kunsten', ondanks alle moeite die men zich getroostte, maar niet wilde groeien, door een opeenvolging van bewindspersonen manmoedig afgedaan als bewijs dat er 'nog veel te doen' was. Aan die hardleersheid kwam met Brinkman in ieder geval een voorlopig einde. Hoewel geen einde kwam aan de neiging vooral de erkende 'hoge'cultuur subsidiabel te achten en 'lage' cultuur, zoals popmuziek, naar de markt te blijven verwijzen. Voor zover popmuziek gesubsidieerd werd bestond altijd de bijna onuitroeibare neiging het beleid voornamelijk aan het jeugd- en jongerenbeleid te koppelen. Links of rechts van het politieke spectrum. Het is pas van zeer recente datum, en voor een groot deel aan SP-Kamerleden Arda Gerken en Peter Kwint te danken, dat popmuziek binnen het cultuurbeleid voorzichtig een plaats heeft gekregen. Los van het popbeleid echter, ook in het algemeen lijken wij niet los te komen van de behoefte telkens weer te zoeken naar het nut van het kunstbeleid. De politiek blijkt het, tegen beter weten in, nog altijd niet te kunnen laten telkens opnieuw een koppeling met andere – blijkbaar belangrijkere – overheidsdoelen aan te brengen: economie, jeugdbeleid of diversiteits- of allochtonenbeleid.

Kunstenaarsbeleid

De afgelopen jaren lukte het de gezamenlijke makerslobby van onder meer de Kunstenbond, Platform Makers en de Creatieve Coalitie evengoed een lang en hardnekkig taboe te doorbreken: het taboe op kunstenaarsbeleid. In 2016 constateerden de SER (de Sociaal Economische Raad) en de Raad voor Cultuur in de 'Verkenning arbeidsmarkt culturele sector' dat de arbeidsmarktsituatie van veel werkenden in de culturele en creatieve sector zorgwekkend is. Onder voormalig minister Bussemaker en de huidige staatssecretaris voor Cultuur Uslu werden stappen gezet naar ondersteuning van een arbeidsmarktagenda cultuur en werden de begrippen 'fair practice' en 'fair pay' gemeengoed in de politieke discussie.

De uitdaging van de komende jaren is en blijft invulling te geven aan die mooie, maar tot nog toe holle termen. Want wat is een eerlijke betaling? En hoe krijgen wij voor elkaar dat die ook gemeengoed wordt? Welke rol is de overheid, ook onder het komende kabinet, bereid daarin te spelen? In zowel cultuurbeleid, als in wetgeving en het reguleren van de markt? Dat in veel verkiezingsprogramma's, van die van de Partij voor de Dieren, SP, D66 en GroenLinks/PvdA tot en met Nieuw Sociaal Contract, een eerlijke beloning voor de maker opgenomen werd mag daarbij hoopvol stemmen, maar veel zal afhangen van de komende kabinetsformatie.

Kunstspreiding 2.0

Een andere opvallende ontwikkeling is de terugkeer van de spreidingsgedachte, een aloud christendemocratisch streven. Ontdaan van de eerdere ideologische veren, de minzame blik op populaire cultuur, lijkt de komende jaren te gaan worden ingezet op de regio: spreiding van subsidies over het land. Te hopen valt dat niet ook andere aloude gedachten spoedig terug zullen keren, de afbraak van Rutte I bijvoorbeeld, of alsnog, ook het geloof dat populaire cultuur geen plaats heeft binnen het kunstbeleid. Zonder sterke historische wortels blijft het Nederlandse kunst en cultuurbeleid volatiel. De komende maanden zullen het leren.

In goede en slechte tijden; blij verzekerd!

De Kunstenbond biedt speciale verzekeringen aan, exclusief voor leden van de Kunstenbond. Het voorkomen van schade is natuurlijk beter, maar als er onverhoopt toch iets gebeurt, is het verstandig dit risico te hebben afgedekt met een goede en uitgebreide verzekering. Risico's zijn er immers altijd, gewoon omdat je leeft en onderdeelneemt. Maar hoe bepaal je de risico's en welke moet je verzekeren?

Risico's en beperkingen

Laten we voorop stellen dat het onmogelijk is alle risico's te verzekeren. Dat hebben we in een recent verleden wel ervaren. Voor een groot aantal leden hebben de coronamaatregelen

direct effect gehad op werk en inkomen. Als werknemer kun je nog terugvallen op sociale voorzieningen, als zelfstandige niet of nauwelijks. En tegen een pandemie kun je je al helemaal niet verzekeren. Wel tegen

inkomensverlies als gevolg van arbeidsongeschiktheid. Een ongeluk zit soms in een klein hoekje en komt lang niet altijd door onvoorzichtigheid. Naast de verzekeringen voor uw muziekinstrument of materiaal is het goed om u ook eens te laten informeren over inkomen en arbeidsongeschiktheid. Daarbij kunnen de financiële gevolgen groter zijn dan een beschadigd instrument of deuk in uw auto.

Betere tijden

Gelukkig kan iedereen weer zonder beperkingen zijn vak uitoefenen. De terrassen zitten weer regelmatig vol en er kan weer onbekommerd opgetreden worden of een bezoek aan het museum worden gebracht. En heeft u op dit moment nog geen volle agenda, dan is het misschien een goed moment om samen met onze adviseurs uw verzekeringspakket nog eens door te nemen. Wellicht heeft u al jaren geleden uw verzekeringen afgesloten en staat er nog een instrument op de polis dat allang niet meer in uw bezit is. Of kunt u besparen op bijvoorbeeld uw autoverzekering door over te stappen naar een andere

verzekeraar. Wij berekenen graag of dat gunstig voor u is.

Speciaal voor leden van de Ntb/Kunstenbond

Wij hebben speciaal voor leden van de Kunstenbond een aantal verzekeringen waarvan de voorwaarden afgestemd zijn op kunstenaars en musici die als zelfstandig ondernemer werkzaam zijn. Denkt u bijvoorbeeld aan een instrumentenverzekering of gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering voor privé en bedrijfsaansprakelijkheid. Neemt u contact met ons op voor de tarieven en voorwaarden: 035-5280070.

Hypotheken

Ten slotte brengen wij graag onder de aandacht dat Adviesgroep Van der Roest ook adviseert en bemiddelt in hypotheek. Niet alleen voor werknemers in loondienst maar ook voor zelfstandig ondernemers. Wellicht denkt u erover een huis te kopen, te verbouwen of te verduurzamen of wilt u alleen weten wat u met uw inkomen zou kunnen lenen. Ook hiermee zijn wij u graag van dienst. Voor een eerste oriënterend gesprek nemen wij de kosten voor onze rekening. En tegelijkertijd kunnen we dan samen met u de overige verzekeringen nog eens doornemen. Wilt u een gesprek inplannen? Belt u ons dan op 035-5280070.

ADVIESGROEP
VAN DER ROEST

Het Ntb-pakket:

Instrumentenverzekering

Aansprakelijkheidsverzekering

Aansprakelijkheidsverzekering-Combi

Doorlopende Reisverzekering

Inboedelverzekering

Uitvaartverzekering

Autoverzekering

Opstalverzekering

Zorgverzekering

Maurits Fondse

Zo Opa, Zo Vader, Zo Zoon?

Mijn vader was de oudste zoon van een kleine boer uit Zierikzee. Een koe, wat varkens en wat land, dat was het. Mijn opa wilde graag leren, maar kreeg die kans niet, hij moest boer worden. Op hoge leeftijd leerde mijn opa Engels en Frans. Zelfs als hij bij ons op zondag op bezoek kwam, nam hij zijn leerboeken mee. Ontroerend vond ik dat.

Mijn vader wist één ding heel zeker: ik word geen boer. Mijn vader haatte het boerenleven zo intens, dat hij als volwassene nooit één aardappel heeft gegeten. Mijn vader kreeg wél kansen: hij mocht gaan studeren. Studeren betekende in zijn geval, de kweekschool in Middelburg. Nee, de universiteit was te ver weg, dat was geen optie. Maar hij pakte deze kans met beide handen aan, leerde zich een ongeluk en was op zijn 21ste klaar en stond vrijwel direct voor de klas. Op zijn 25ste werd hij hoofd van de school, dat hij 39 jaar zou zijn.

Ik, jongste zoon van drie zoons, kreeg op mijn beurt vele kansen meer. Onze generatie kon op ons 18e doen wat we wilden: een jaar naar Australië – wilde ik niet. Conservatorium – wilde ik toen nog niet. Of journalistiek studeren – dat wilde ik. Het lot besliste anders: ik werd uitgeloot en het jaar erop nog een keer. Het werd een andere weg, ik ging economie studeren. Dat rondde ik af in 5 jaar en toen kreeg ik weer een kans: auditeren voor het conservatorium. Ik werd aangenomen en mijn route nam een nieuwe wending. Dat duurde twee jaar, ik besloot het vak in te gaan (na 9 jaar studeren...). En ja, the rest is history, ik ben nu 26 jaar pianist en zzp'er. Kortom, een leven vol kansen en mogelijkheden om helemaal te doen wat ik wilde. Ik heb goede en verkeerde keuzes gemaakt, godzijdank, en dat heeft een intens, maar tot nu toe geweldig avontuurlijk leven opgeleverd.

Mijn zoon, nu 13 jaar en in de 2e van het gymnasium, leeft in een tijd waarin er weliswaar heel veel mogelijk is, maar ook een wereld die wellicht niet meer is ingericht naar zijn voorkeur. Mocht hij muzikant willen worden, dan weet ik niet of hij er echt zijn brood mee kan verdienen in 2040. De onzekerheden, het klimaat, bestaanszekerheid, oorlogen, groeiende ongelijkheid en een krimpende cultuursector, zorgen voor een volstrekt in mist gevangen toekomst.

En zijn zijn kansen om aangenomen te worden op een conservatorium nog even groot als die van zijn vader in de jaren '90, nu 60-70% van de studenten uit het buitenland komt? Nu er nauwelijks meer muziekscholen zijn en hij al maanden op een wachtlijst staat voor een muziekcurcus? Nu er vrijwel geen enkele kroeg meer live muziek mag programmeren, terwijl in de tijd van zijn vader elke straat wel 4 of 5 cafés had waar je zo kon inhaken in een spontane jamsessie?

Mijn opa moest worden wat zijn vader hem opdroeg. Mijn vader was de eerste rebel van vele generaties en doorbrak de boerenketen. Ik kon kiezen uit vele passies en stortte mij hartstochtelijk in een muzikantenbestaan. Datzelfde wens ik ook mijn zoon toe. Nu nog een veilige wereld en een bloeiende cultuursector. Dan heb ik alle vertrouwen dat het helemaal goed komt met hem en zijn generatie. Als hij muzikant wil worden natuurlijk.

Maurits Fondse is pianist, zanger en songwriter

Onder de leden

Liesbeth Steffens

Altviolist Liesbeth Steffens koos voor de altviool vanwege de sonoriteit in tegenstelling tot de hoge noten op de viool. Ze heeft er nooit spijt van gehad.

Wat doe je nu?

De dirigent wordt ziek, een van de twee altviolisten neemt voor een weekje het stokje over. Dat gaat verrassend goed, iedereen is vol lof. Terug op zijn plek merkt de andere altviolist op: Zeg, waar was jij deze week? Of dan deze. Iemand in het water schreeuwt om hulp: Ik kan niet zwemmen! Een langlopende altviolist weet raad. Dan doe je toch alsof? Over de zogenaamde suf- en sulligheid van de altviolist zijn de afgelopen decennia ontelbaar veel moppen geschreven. 'En de grootste mop is dat ik ze allemaal vergeet,' aldus Liesbeth Steffens. 'Maar er zit, of beter gezegd zat, wel een kern van waarheid in. Tot in de jaren 80 waren er toch wel wat mindere goden onder de altviolisten. Vaak waren het mensen die de viool niet aankonden en overstapten op de altviool, die als gemakkelijker en voor minder werd gezien. Maar het is een volwaardig instrument

en anders dan de viool vooral een verbindend instrument. De violist is meer een solist.' Steffens zelf kan uitstekend viool spelen, maar kreeg na verloop van tijd genoeg van de hoogte van het instrument en het 'gepriegel': 'Het moet niet te lang duren. Van de zomer moest ik nog iets doen op de viool en toen wist ik weer waarom ik geswitched ben. Dat was midden jaren 80, een periode waarin de altviool geleidelijk aan serieuzer werd genomen.'

Steffens studeerde cum laude af aan het Koninklijk Conservatorium Den Haag, waar ze studeerde bij Nobuko Imai en Ferdinand Erblich. In de jaren daarna was ze onder meer lid van het Aitos String Trio, het Renoir Ensemble en het Holland Harp Trio. Ze is mede-oprichter van Amsterdam Sinfonietta en leidde er de altvioolsectie. Momenteel speelt ze wat minder, maar onlangs was er

nog een experimenteel optreden met Asko Schönberg, Slagwerk Den Haag en Jameszoo, die een piano ontwikkelde die bespeeld wordt door AI. 'Het instrument is niet alleen zelfspelend, maar kan ook improviseren. Uit de noten die voorgeprogrammeerd zijn, komt een uniek vervolg. Heel erg bijzonder.' Steffens besloot zo'n acht jaar geleden het roer om te gooien. Tot die tijd voerde muziek de boventoon. 'Ik was zakelijk leider en altviolist van de Stolz Quartet en reed elke morgen vanuit Zeist naar Amsterdam. Dat was ik op een gegeven moment een beetje zat. Een kleine acht jaar geleden was er ineens de mogelijkheid om Muziekwinkel Zeist over te nemen, de eigenaar stopte ermee. Ik stapte er samen met Marius Beets in en heb er geen moment spijt van gehad. Ik sta er gemiddeld vier dagen per week.'

Steffens, die ook nog hoofd-

vakdocent altviool is bij het conservatorium in Den Haag, bezet sinds anderhalf jaar de vrije zetel bij de Raad van Aangesloten (sectie Performers). 'Ik kwam er via mijn achterban in, die hebben me fantastisch gesteund bij de online stemming. Mijn missie is vooral om het makkelijker te maken voor klassieke musici om hun repertoire in te voeren bij Sena. Bij ons voer je immers niet een enkel nummer in, maar bijvoorbeeld een symfonie die uit diverse delen bestaat. De namen van een aantal delen zijn vaak hetzelfde, wat het soms lastig maakt. Bij elk deel moet je opnieuw dezelfde informatie invoeren, zoals een foto van de cd, om te bewijzen dat je hebt meegespeeld.' Een andere kwestie waar ze zich over buigt, is hoe de rechten worden verdeeld over de orkestleden en

sessiemuzikanten. 'Je spreekt als groep in principe met elkaar af hoe de rechten worden verdeeld, dus hoe groot het aandeel per muzikant is. Kortweg geldt: hoe meer punten je krijgt, hoe groter je aandeel. Ik ga me hier nog beter in verdiepen.' Het is bepaald niet lekker achteroverleunen op de vrije zetel: 'Elke vergadering ga je vol aan de bak, we krijgen heel veel informatie over ingewikkelde rechtszaken en hoe het zit met bijvoorbeeld vergoedingen voor streamingdiensten. We moeten soms tientallen SoCu-aanvragen beoordelen, om te kijken of er een bijdrage uit het SoCu-fonds toegekend kan worden. De inhoud en begroting van de aanvraag moeten deugen, en wat ik belangrijk vind is dat musici niet de sluitpost van de begroting zijn. Als het leeuwendeel naar directie en fondsenwerfers gaat, houdt het voor mij op.'

Wat heb je aan de Kunstenbond gehad?

'Ik ben al heel lang lid van de bond. De juridische bijstand heb ik altijd erg prettig gevonden, voor als je bijvoorbeeld niet uitbetaald wordt. Ik probeer dit ook over te brengen aan mijn studenten. Door lid te worden, heb je niet alleen een goedkope instrumentenverzekering, maar steun je ook het vakbondswerk.'

Jeroen Akkermans

foto: Pim van der Zwaan

**Wij weten wat
er speelt!**

Word nu lid!

tel. 020-2108050

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb/Kunstenbond?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb/Kunstenbond is dé vakorganisatie voor musici